

Kriminalomsorgens høgskole
og utdanningscenter KRUS

2022

Bachelorstudium i straffegjennomføring

Programplan

INNHold

Innledning.....	3
Generell studieinformasjon.....	3
Målgruppe.....	3
Opptakskrav.....	4
Læringsutbytte.....	4
Organisering av bachelorstudiet.....	5
Høgskolekandidat i straffegjennomføring.....	6
Påbygningsstudiet.....	6
Studiets kunnskapsgrunnlag.....	7
Læringsaktiviteter.....	7
Internasjonalisering.....	8
Skikkethet.....	9
Eksamen og sensur.....	9
Medvirkning og studentdemokrati.....	10
Emner: Påbygningsstudiet.....	11
KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet.....	12
KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen.....	17
KRUS3201 Radikalisering og voldelig ekstremisme i kriminalomsorgen (ikke vår 2023).....	21
KRUS3201 Radicalization and Violent Extremism in the Correctional Services (Not spring 2023).....	25
KRUS3202 Systematisk endringsarbeid og forebygging av tilbakefall til kriminalitet.....	27
KRUS3203 Veiledning i kriminalomsorgen.....	31
KRUS3204 Innsatte og domfelte med psykiske lidelser.....	34
KRUS3205 Isolasjon.....	39
KRUS3206 The Norwegian penal system: comparative, practical studies (Not spring 2023).....	44
KRUS3900 Bacheloroppgave.....	48

INNLEDNING¹

Studieprogrammet Bachelorstudium i straffegjennomføring er basert på rammeplan for bachelor i straffegjennomføring, fastsatt av Kriminalomsorgsdirektoratet 01.09.2017. Studiet bygger på studieprogrammet Høgskolekandidat i straffegjennomføring som ble akkreditert av NOKUT 28.02.2012. Det er delvis regulert av Universitets- og høgskoleloven jf. Forskrift om delvis innlemming av Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) under lov 1. april nr. 15 om universiteter og høgskoler, av Forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen fastsatt av kriminalomsorgens sentrale forvaltning (KSF) med virkning fra 01.01.2012 samt Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15.12.2011.

GENERELL STUDIEINFORMASJON

Studieprogrammet Bachelorstudium i straffegjennomføring består av høgskolekandidatstudiet i straffegjennomføring (120 stp.) og et påbygningsstudium (60 stp.). Høgskolekandidat i straffegjennomføring benevnes også som Fengselsbetjentutdanningen og kvalifiserer for arbeid med ulike straffegjennomføringsformer i fengsel og i samfunnet. Høgskolekandidatstudiet og påbygningsstudiet kvalifiserer til sammen til graden Bachelor i straffegjennomføring. Studieprogrammet oppfyller alle formelle krav som er satt til bachelorstudier, godkjent av NOKUT.

Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter KRUS (heretter kalt KRUS) skal utdanne ansvarlige, aktive, omsorgsfulle og reflekterte fengselsbetjenter. Bachelorutdanningens innhold er basert på kriminalomsorgens samfunnsoppdrag gitt i Lov om gjennomføring av straff (straffegjennomføringsloven) av 18. mai 2001 nr. 21. Utdanningen er profesjonsrettet og bygger på både erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Utdanningen gir fengselsbetjenter både bredde- og dybdekompetanse i straffegjennomføring og bidrar i utvikling av en sømløs, kunnskapsbasert kriminalomsorg.

Bachelorutdanningen vektlegger samarbeid mellom profesjonsgrupper og aktører som arbeider målrettet med straffegjennomføring og forebygging av kriminalitet i og utenfor kriminalomsorgen. Utvikling av profesjonsrollen inngår som et viktig element i hele studiet.

MÅLGRUPPE

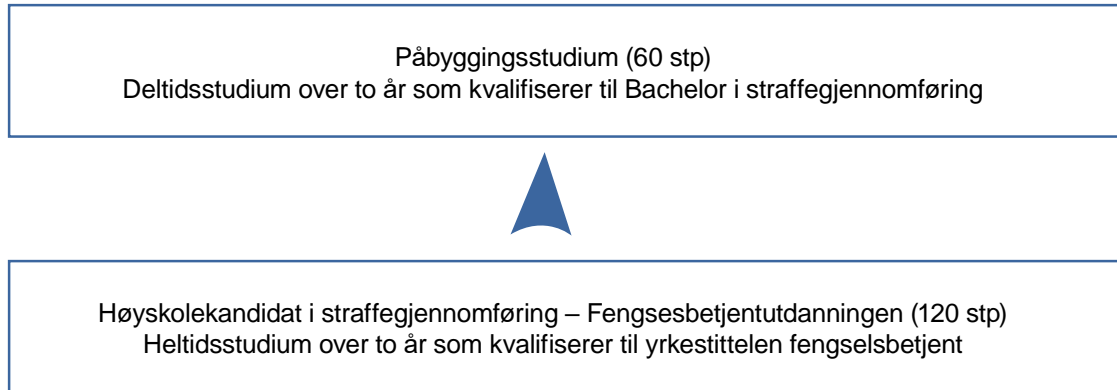
Utdanningen kvalifiserer til arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen innen alle straffegjennomføringsformer i fengsel og i samfunnet. Utdanningen kvalifiserer for opptak til videre studier på mastergradsnivå ved andre institusjoner enn KRUS.

---

¹ Denne versjonen er behandlet i studietutvalget 17.11.2021 og godkjent av direktøren 06.12.2021

OPPTAKSKRAV

Studieprogrammet består av to studier som sammen kvalifiserer til bachelorgrad. Rangeringsregler og poengberegninger fremkommer av studienes opptaksreglement.

LÆRINGSUTBYTTE

Etter fullført bachelor i straffegjennomføring skal studentene ha oppnådd læringsutbytter i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene i rammeplan for bachelor i straffegjennomføring.

Kunnskap

Studenten

- har bred og spesialisert kunnskap om straffegjennomføringens relevante fagområder som gir begreper, perspektiver og metoder for straffegjennomføring i tråd med lov
- har kunnskap om straffens og kriminalomsorgens historie og plass i samfunnet, lovverk samt innsatte og domfeltes sammensatte behov
- har kunnskap om nasjonal og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid som har betydning for utøvelse av arbeid i kriminalomsorgen
- kan oppdatere sin kunnskap om straffegjennomføring

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap om straffegjennomføring og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til praktiske og teoretiske problemstillinger innen ulike straffegjennomføringsformer og treffe begrunnede valg
- kan reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen oppgaveutførelse
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff og framstille dette slik at det belyser problemstillinger som er relevante for arbeid i kriminalomsorgen
- kan beherske utvalgte metoder og teknikker som bidrar til å fremme profesjonell yrkesutøvelse som fengselsbetjent

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i relevante profesjonsfaglige og profesjonsetiske problemstillinger på individ- og systemnivå
- kan på selvstendig grunnlag, og i samarbeid med andre, planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver over tid i kriminalomsorgen, i tråd med etiske krav, retningslinjer og lov
- kan på en nyansert og reflektert måte formidle sentralt fagstoff, teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig og muntlig
- har relasjons- og samarbeidskompetanse og kan bidra til utvikling av god praksis i kriminalomsorgen gjennom utveksling av erfaring, kunnskap og synspunkter
- kjenner til nytenkning og kan bidra i utvikling av praksisfeltet
- har kompetanse til å sikre likeverdige tjenester for alle grupper innsatte og domfelte

ORGANISERING AV BACHELORSTUDIET

	Organisering av studiet	Semester	Emner			
	Bachelorstudium i straffegjennomføring	Påbygningsstudiet (deltid over to år)	8	KRUS3900 Bacheloroppgave (15 stp)		
7			Valgfritt programemne (15 stp)			
6			KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen (15 stp)			
5			KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet (15 stp)			
Pliktår						
Høgskolekandidat i straffegjennomføring (heltid over to år)		4	KRUS2200 Sikkerhet og risiko II (7,5 stp)	KRUS2300 Tilbakeførings- og miljøarbeid II (15 stp)	KRUS2400 Profesjonsforståelse og etikk (7,5 stp)	
		2 og 3	KRUS1400 Kartlegging og dokumentasjon (10 stp)	KRUS2000 Sikkerhet og risiko I (30 stp)	KRUS2100 Tilbakeførings- og miljøarbeid I (20 stp)	
		1	KRUS1000 Introduksjon til fengselsbetjentrollen og kriminalomsorgen I (10 stp)	KRUS1100 Straffegjennomføringsrett og andre juridiske emner (10 stp)	KRUS1200 Kriminalitet og straff (10 stp)	

HØGSKOLEKANDIDAT I STRAFFEGJENNOMFØRING

De fire første semestrene i programplanen er organisert som et heltidsstudium over to år og gir breddekompetanse i straffegjennomføring. Studiet fører fram til graden høgskolekandidat i straffegjennomføring og er en lønnet grunnutdanning som kvalifiserer for arbeid som fengselsbetjent i kriminalomsorgen.

Studiet legger til rette for god læringsprogresjon for studentene², både når det gjelder tilegnelse av teoretisk kunnskap, praktiske ferdigheter og utvikling av identitet som fengselsbetjent. I alle fire semestrene legges det vekt på kobling mellom praksisbasert og forskningsbasert kunnskap.

Første semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret blir studentene introdusert for kriminalomsorgen og fengselsbetjentyrket, og tilegner seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter for å arbeide som fengselsbetjent. Første semester skal forberede studentene for videre studier i opplæringsfengslene. De skal etablere gode studievaner, evne til å samarbeide om studieoppgaver, beherske gjeldende læringsplattform, få innføring i vitenskapelig tenkning og akademisk skriving.

I andre og tredje semester organiseres studiene som praksisstudier i en opplæringsenhet. Disse semestrene er dels veiledet praksis og dels ordinære studier som organiseres av KRUS i samarbeid med lokal enhet. Dedikerte aspirantledere³ og aspirantveiledere⁴ ved de lokale opplæringsenhetene har det daglige ansvaret for studentene mens de er i opplæringsenhetene. Gjennomsnittlig to dager i uken organiseres læringsaktivitetene som undervisning og studiearbeid i grupper. I tillegg tilkommer selvstudier. De resterende tre dagene skal studentene ha veiledet praksis som fengselsbetjenter. I praksisstudiene anvender studentene kunnskap og ferdigheter fra tidligere emner i konkret fengselsfaglig arbeid, samt tilegner seg ny kunnskap igjennom veiledning, undervisning og selvstudier. Formålet med praksisstudiene er å gi bred og variert opplæring innen straffegjennomføring. Det skal være god progresjon i praksisstudiene. I starten av praksisstudiene vil studenten delta i utvalgte betjentoppgaver sammen med medstudenter. Studentene får daglig veiledning fra en praksisveileder. Etter hvert i studiet vil studentene få et mer selvstendig ansvar og tilegne seg bred erfaring fra ulike typer fengselsbetjentoppgaver i tråd med læringsutbyttebeskrivelsene i programplanen. Ferdighetstrening skal vektlegges spesielt i andre og tredje semester.

Fjerde semester gjennomføres ved høgskolen. I dette semesteret vektlegges studentenes refleksjon over fengselsbetjentyrket. Studentene skal bearbeide egne erfaringer og tilegne seg ytterligere teoretisk kunnskap. Det skal særlig gis mulighet for kritisk refleksjon og bevisstgjøring av holdninger og verdier og videreutvikling av profesjonelt skjønn. Det skal legges vekt på studentaktive læringsformer. I det siste semesteret skal studentene få mulighet til et kort studieopphold i kriminalomsorgen i et annet europeisk land.

PÅBYGNINGSSTUDIET

Påbygningsstudiet utgjør bachelorprogrammets andre del. Dette er et deltidsstudium som strekker seg over to år (fire semestre) og gir 60 stp. Studiet fører frem til graden Bachelor i straffegjennomføring. Studiet gir dybdekompetanse i straffegjennomføring.

I påbygningsstudiet legges det stor vekt på studentenes erfaring fra arbeid som fengselsbetjent. For å kunne gjennomføre arbeidskravene i studiet kreves det at studentene har en arbeidstilknytning til kriminalomsorgen eller tilsvarende. Studentene er selv ansvarlige for å oppfylle kravet om arbeidstilknytning.

---

² Studentene i høgskolekandidatstudiet benevnes formelt som aspiranter, jf. Forskrift om aspiranter i kriminalomsorgen. I dette dokumentet benevnes alle som studenter for å sikre en helhetlig beskrivelse av studiet.

³ En aspirantleder er ansatt som inspektør ved en lokal opplæringsenhet og har lang erfaring som fengselsbetjent.

⁴ En aspirantveileder er ansatt som fengselsbetjent, har bred erfaring fra arbeid i kriminalomsorgen og skal sammen med aspirantleder veilede studentene i opplæringsenheten.

Studiet består av tre obligatoriske fellesemner. Et av disse er bacheloroppgaven. I tillegg skal studentene gjennomføre et valgfritt emne. Alle emner avsluttes med en eksamen. Det første obligatoriske emnet gir studentene dybdekunnskap om kriminalomsorgen som virksomhet. I dette emnet legges det også vekt på å videreutvikle studentenes læringsutbytte innen vitenskapsteori. Det andre emnet gir studentene dybdekunnskap om kunnskapsbasert praksis i det kriminalitetsforebyggende arbeidet i kriminalomsorgen. Det valgfrie emnet bidrar til faglig spesialisering i dybden og/eller i bredden. Det valgfrie emnet skal bidra til å bygge opp under studentens faglige interesser og ambisjoner om fremtidige arbeidsoppgaver. KRUS tilbyr valgfrie emner ut fra kriminalomsorgens behov og tilgjengelige ressurser. Det tilbys minimum to valgfrie emner i året. Relevante emner fra andre utdanningsinstitusjoner kan etter søknad innpasses som det valgfrie emnet.

Emner i påbygningsstudiet kan gjøres tilgjengelige for enkeltemnestudenter.

Studiets innhold

Påbygningsstudiet består av fire emner:

- KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet (15 stp.)
- KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen (15 stp.)
- Valgfritt emne (15 stp.)
- KRUS3900 Bacheloroppgave (15 stp.)

Hvert emne er organisert med 3-4 obligatoriske samlinger på inntil tre dager. Studiet er lagt opp slik at det er nødvendig for eget og medstudenters læringsutbytte og kunnskapsutvikling at alle deltar på samtlige samlinger og gjennomfører obligatoriske arbeidskrav. Studentene skal kommunisere med medstudenter og fagansatte via elektronisk læringsplattform. Det vil bli lagt stor vekt på selvstudier. Noe gruppearbeid vil bli organisert innen hvert emne. Det valgfrie emnet og bacheloroppgaven skal bidra til å styrke studentenes faglige interesser. Formålet med bacheloroppgaven er å styrke studentenes analytiske evne og gi dybdekunnskap innen et selvvalgt tema og kunne bidra til utvikling av kriminalomsorgens praksis. Studentene skal gjennom arbeidet med bacheloroppgaven lære å sette yrkesrelevante problemstillinger inn i vitenskapsteoretiske og praktiske perspektiver, vise analytisk kompetanse og etisk refleksjon, samt bidra til utvikling på eget arbeidssted.

Mindre endringer i programplanen underveis i studiet kan forekomme.

STUDIETS KUNNSKAPSGRUNNLAG

Kravene til fengselsbetjentes arbeid spenner vidt og innholdet i studiet baseres derfor på kunnskap fra flere ulike fagfelt. Kunnskapsgrunnlaget er dels erfaringsbasert og består av systematisert fengselsfaglig kunnskap som er utviklet i praksisfeltet. Emnene er i stor grad fler- og tverrfaglige og baseres på vitenskapelige disipliner som jus, sosiologi, kriminologi, pedagogikk og psykologi. Emnene bygger også på sammensatt profesjonskunnskap fra profesjonsgrupper som fengselsbetjenter samarbeider med, som f. eks sosialarbeidere, vernepleie og politi.

Kunnskapsgrunnlaget i studiet skriver seg inn i annen europeisk og internasjonal pønologisk forskning som befatter seg med de prosesser som er uttenkt og anvendt for straff, forebygging av kriminalitet og behandlingen av innsatte og domfelte.

LÆRINGSAKTIVITETER

Studier ved KRUS tar i bruk ulike undervisnings- og læringsformer; forelesning, seminar, gruppearbeid, kollokvier samt individuell og gruppevis veiledning. I høgskolekandidatstudiet organiseres studentene i faste grupper. Praksis utgjør også en sentral del av høgskolekandidatstudiet. I praksis foregår læringsaktiviteter enkeltvis, parvis og i grupper.

Gjennom ulike aktiviteter sikres muligheter for å oppnå læringsutbyttet. Dette kan eksempelvis være, praksis, fysiske aktiviteter, skriftlige innleveringer, deltagelse i seminarer og grupper, fremførelse av muntlige faglige innlegg og tilbakemeldinger på medstudenters arbeid. KRUS har eget øvingsfengsel der studentene kan trene på så vel forsvars- og pågrepsesteknikker som ulike kommunikasjonsferdigheter. Øvelsene støttes av digitale

verktøy som videoopptak og strømming. Digitale verktøy og elektronisk læringsplattform brukes aktivt gjennom studiene. Obligatorisk undervisning, praksis og arbeidskrav beskrives i den enkelte emneplan.

Påbygningsstudiet er organisert som et samlingsbasert deltidsstudium. Studentene vil være aktive i sitt læringsarbeid både før, under og etter samlingene. Det legges vekt på noe studiearbeid i grupper, samtidig legges det vekt på individuelt studiearbeid. I påbygningsstudiet oppfordres studentene til å danne kollokviegrupper. Kollokviegrupper er selvstyrte studiegrupper.

Det understrekes at studiet utgjør en betydelig arbeidsbelastning. Studentene i påbygningsstudiet bør derfor tenke igjennom hvordan de best kan frigjøre tid til studiet. Det forventes at den enkelte student avklarer de praktiske rammene rundt studiet med arbeidsgiver før studiet starter. Dette gjelder både ved deltakelse på de obligatoriske samlingene og ved løpende arbeidsoppgaver. Den samme avklaringen bør gjøres for studenter som deltar som enkeltemnestudenter.

Praksisstudier i høgskolekandidatstudiet

Praksisstudiene i de utvalgte opplæringsenhetene anses som en viktig og særegen læringsarena i fengselsbetjentutdanningen. Studentene skal gjennom observasjon, samhandling, veiledning og praktisk utprøving i yrkesfeltet gis mulighet til å utvikle sin erfaringskompetanse og bevisstgjøre sin egen yrkesrolle. De skal videreutvikle sin faglige, personlige og relasjonelle kompetanse i direkte samhandling med kolleger, innsette og domfelte, og under veiledning av praksisveiledere og aspirantleder.

I studiet skal det legges vekt på å tydeliggjøre sammenhenger mellom tilegning av erfarings- og forskningsbasert kunnskap. Studentene vil bli utfordret til å trekke veksler på den erfaring og kunnskap som de bringer med seg inn i studiet. De vil også bli utfordret til kritisk refleksjon over eget arbeid, både individuelt og i grupper. Refleksjon over sammenhenger mellom faglige elementer, erfarings- og forskningsbasert kunnskap forutsetter et åpent læringsmiljø. Ansatte ved KRUS har det faglige ansvaret og bidrar inn i studiet i opplæringsenhetene.

Praksiskoordinator ved KRUS har ansvaret for organiseringen av læringsaktivitetene ved opplæringsenhetene i tett samarbeid med emneansvarlige og aspirantledere. Veiledningen utføres av praksisveiledere og foregår både individuelt og i grupper. Veiledningens målsetning er å bidra til studentenes faglige og personlige utvikling og kvalifisering. Fagansatte ved høgskolen har et spesielt ansvar for å følge opp studiearbeidet i opplæringsenhetene. Førstebetjenter ved KRUS følger opp forhold knyttet til arbeidsgiveransvaret og vurdering av skikkethet.

Plan for studiearbeid og veiledning skal fastsettes snarest mulig etter at studentene har påbegynt studiet i opplæringsenheten. Studentene skal ha minimum 15 veiledningsvakter sammen med aspirantveileder. Praksisstudiene skal være gjennomført og godkjent i overensstemmelse med gjeldende retningslinjer for praksis ved KRUS.

Praksisveiledningen skal fokusere på faglige og etiske problemstillinger, samt utvikling av profesjonell kompetanse. Planlegging av arbeidsoppgaver, oppfølging og evaluering av disse står sentralt i veiledningen. Studentene har selv ansvar for å forberede innholdet i veiledningen, evt. med bistand fra praksisveileder. Studentene skal også få fortløpende tilbakemelding på sin tjenesteutførelse. De skal i tillegg få en mer omfattende vurdering på sin tjenesteutførelse fra sin praksisveileder halvveis i praksisperioden og ved avslutning av praksisstudiet. Det skal vurderes i hvilken grad studentene har oppnådd læringsutbyttet i studieplanen.

INTERNASJONALISERING

Flerkulturelle og internasjonale perspektiver er ivarettatt i både høgskolekandidatstudiet og i påbygningsstudiet. Deler av det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget er basert på internasjonal forskning og studentene må forholde seg til engelskspråklig faglitteratur. Studentene deltar også i aktiviteter hvor engelsk er arbeidsspråket. Fagansatte og forskere ved KRUS trekker veksler på kompetanse som oppnås gjennom internasjonale og nasjonale samarbeidsprosjekt, både innen forskning og utviklingsarbeid i kriminalomsorgsfeltet. I fjerde semester i høgskolekandidatstudiet organiseres et kortere studieopphold til ulike europeiske land. Her vil kandidatene få innsikt i andre måter å organisere straffegjennomføring og betjentarbeid og skal skriftlig reflektere over dette.

I påbygningsstudiet kan studentene gjennomføre det valgfrie emnet ved en annen utdanningsinstitusjon, nasjonalt eller internasjonalt. KRUS vil legge til rette for utveksling i påbygningsstudiet.

SKIKKETHET

Skikkethetsvurderingen foregår løpende i hele høgskolekandidatstudiet. Vitnemål for fullført utdanning forutsetter at studenten er vurdert som skikket for yrket.

Kriminalomsorgen er en del av samfunnets maktapparat. Det gir fengselsbetjentene spesielle oppgaver og utfordringer når det gjelder myndighetsutøvelse og makt over mennesker. Krav til personlig egnethet tilsier at den enkelte student vil bli veiledet og vurdert på enkelte områder i forbindelse med gjennomføringen av studieforløpet. Sentrale momenter i denne veiledningen er modenhet, personlig atferd og uttrykte holdninger overfor innsatte, domfelte og kolleger.

Formålet med skikkethetsvurderingen er å sikre at innsatte og domfelte skal møte fengselsbetjenter som er skikket for yrket og være sikret mot overgrep og vilkårlighet. En skikket betjent må også kunne ivareta kollegers trygghet. Forhold utenfor tjenesten kan også tillegges vekt ved vurdering av skikkethet. Dette gjelder opptreden eller handlinger som har direkte betydning for tjenesten som fengselsbetjent eller har betydning for den tillit og aktelse som er nødvendig for å inneha en slik stilling.

EKSAMEN OG SENSOR

Det brukes varierte vurderingsformer i studiene. Vurderingsformene skal tilpasses læringsutbyttet i det enkelte emne.

Rettigheter og plikter for studenter ved KRUS er regulert i forskrifter og retningslinjer ved KRUS.

Ved eksamen eller vurdering der resultatet inngår på vitnemålet, eller innregnes i karakter for vedkommendes studium, oppnevner KRUS sensorer i samråd med fagmiljøet ved KRUS. Bruk av sensor går frem av emneplanene. Det skal normalt benyttes to sensorer ved muntlig og skriftlig eksamen.

I emner med arbeidskrav er godkjente arbeidskrav en forutsetning for å kunne avlegge eksamen i det aktuelle emnet.

Det benyttes to karakterskalaer/vurderingsuttrykk i studiene.

Bestått/ikke bestått. Når UH-lovens karakterskala bestått/ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

Gradert karakterskala. Ved KRUS benyttes UH-lovens graderte karakterskala med følgende generelle, kvalitative beskrivelser:

Symbol	Betegnelse	Beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.

D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

MEDVIRKNING OG STUDENTDEMOKRATI

Studentene har en sentral rolle i kvalitetsarbeidet ved KRUS. De velger tillitsvalgte i hvert kull som deltar i læringsmiljøutvalget (LMU) hvor studentenes læringsmiljø og rammebetingelser for læring står sentralt. Tillitsvalgte er også representert i studieutvalget, der blant annet revisjon av studieprogrammene formelt blir behandlet. Studentene inviteres etter hvert semester til elektronisk evaluering av studiet. De inviteres også inn i underviseevalueringer. Se nærmere beskrivelser av kvalitetsarbeidet på KRUS sine hjemmesider.

EMNER: PÅBYGNINGSSTUDIET

KRUS3000 KRIMINALOMSORGEN SOM VIRKSOMHET

Emnekode og emnenavn	KRUS3000 Kriminalomsorgen som virksomhet
Engelsk emnenavn	The Organization of the Norwegian Correctional Service
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2022
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Straffegjennomføring i regi av kriminalomsorgen foregår i fengsler med ulike sikkerhetsnivå, ute i samfunnet og i hjemmet. Hva betyr stedene, de materielle betingelsene og samspillet mellom ulike profesjonsgrupper for hvordan straffegjennomføringen gjøres og oppleves? Hvordan utøves makt og omsorg i ulike straffegjennomføringsformer? Hvordan omsettes kriminalomsorgens grunnpilarer arkitektonisk og i hverdagslivets praksisformer, og hva slags samarbeidskulturer skaper dette?

I introduksjonsemnet gis studentene en innføring i vitenskapsteori og metode, samt i sentrale begreper og perspektiver som utdyper forståelsen av kriminalomsorg og straffegjennomføring i Norge.

Emnet er organisert i tre deler:

- Kriminalomsorgen som virksomhet: Historie, vitenskapsteori, perspektiver og metoder
- Kriminalomsorgen som organisasjon, forvaltning og arena for profesjonell samhandling
- Skjønn og brukerperspektiver

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten

- Har grunnleggende kunnskap om vitenskapsteori og forskningsmetode
- har fordypet kunnskap om norsk kriminalomsorg i et historisk perspektiv og akademiske diskusjoner knyttet til fengselsarkitektur og Nordic/Scandinavian Exceptionalism
- har bred kunnskap om utvikling, organisering og innhold i kriminalomsorgen, ulike straffegjennomføringsformer og alternativer til straff
- har fordypet kunnskap om hvordan makt og omsorg spiller seg ut i ulike former for straffegjennomføring
- har ulike teoretiske perspektiver på organisasjoner samt bred kunnskap om kriminalomsorgen som organisasjon og forvaltningsorgan
- har kunnskap om velferdsstatens organisering, tverrprofesjonelt samarbeid, samskapende prosesser og brukerperspektiver

Ferdigheter

Studenten

- kan aktivt delta i diskusjoner om ulike måter å organisere og gjennomføre straffegjennomføring
- kan relatere forskning om fengselsarkitektur og diskusjoner om Nordic/Scandinavian Exceptionalism til eget arbeidsted
- kan problematisere og utdype begreper som makt og omsorg i forhold til eget arbeid og ulike straffegjennomføringsformer
- kan forstå sin egen og forvaltningssamarbeidspartneres posisjoner og perspektiver for samhandling
- kan innhente og anvende relevant forskningsbasert kunnskap for å analysere egen organisasjon

Generell kompetanse

Studenten

- kan på en nyansert måte problematisere fengselsarkitektur og diskutere ulike former for straffegjennomføring og peke på hvilke muligheter og utfordringer dette får for ansatte, innsatte og deres familier
- har tilegnet seg relevant kompetanse for å kunne videreutvikle utførelsen av egne arbeidsoppgaver og bidra i tverrprofesjonelt samarbeid
- kan arbeide systematisk for en respektfull og inkluderende samhandling i egen organisasjon og i møte med andre sektorer
- kan på en nyansert måte diskutere og formidle sentralt fagstoff både skriftlig og muntlig
- kan sette seg inn i forskningsbasert kunnskap som kan bidra til utvikling av praksisfeltet

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet i straffegjennomføring, jf. Forskrift om studiet bachelor i straffegjennomføring.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Det forventes at studentene jobber minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i tre samlinger over tre dager ved KRUS, obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier. Digitalisert undervisning kan benyttes ved behov.

Arbeidsmåtene på samlingene vil variere mellom forelesninger, fremlegg og diskusjoner i seminar og arbeid i grupper. Studentenes erfaringer fra arbeidslivet inngår i studiearbeidet. Egenstudier, individuelle- og gruppebaserte oppgaver vil stå sentralt i periodene mellom samlinger.

Arbeidskrav

Det er et krav om 80 % deltakelse.

Skriftlig oppgave i gruppe på 3-4 studenter. Omfang: 2400-2600 ord. Oppgaven besvares i henhold til formelle krav til skriving.

Individuell oppgave tilknyttet egen arbeidserfaring. Omfang: 1400-1600 ord. Oppgaven besvares i henhold til formelle krav til skriving.

Arbeidskrav må være godkjent for å kunne avlegge eksamen

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell hjemmeeksamen, 3 dager. Omfang 2200-2400 ord. Besvarelser under 2200 ord og besvarelser over 2400 blir ikke sensurert. Oppgaven besvares i henhold til formelle krav til skriving.

En intern og en ekstern sensor benyttes.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen samt *Forskrift om studiet bachelor i straffegjennomføring og Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av Forskrift om studiet bachelor i straffegjennomføring og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

PENSUM

Pensum merket * samles i et kompendium

- Bolman, L. G. & Deal, T. E. (2018). *Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse: strukturer, HR, politikk og symboler* (6. utg.). Gyldendal. [Kap. 1-2 (41 s.)]*
- Brask, O. D., Østby, M. & Ødegård, A. (2021). *Den profesjonelle hjelperollen: en refleksjonshåndbok for studenter og utøvere innen helse- og sosialfag*. Fagbokforlaget. [Kap. 1-3 (34 s.)]*
- Brottveit, G. (Red.). (2018). *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: om å arbeide forskningsrelatert*. Gyldendal akademisk. [Kap. 1-9 (117 s.)]
- Crewe, B. (2011). Depth, weight, tightness: Revisiting the pains of imprisonment. *Punishment & Society*, 13(5), 509-529. <https://doi.org/10.1177/1462474511422172> [20 s.]
- Crewe, B., Hulley, S. & Wright, S. (2017). The gendered pains of life imprisonment. *The British Journal of Criminology*, 57(6), 1359-1378. <https://doi.org/10.1093/bjc/azw088> [19 s.]
- Crewe, B. & levin, A. (2021). 'Tightness', recognition and penal power. *Punishment & Society*, 23(1), 47-68. <https://doi.org/10.1177%2F1462474520928115> [21 s.]
- Culbertson, T. (2021). Kontaktbetjentordningen - på tide med en revisjon. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 106-120). Fagbokforlaget. [14 s.]
- Fekjær, S. B. (2015). *Hvordan forstå statistikk?: Politi og kriminalitet*. Gyldendal akademisk. [s. 9-12, 26-79: 61 s.]
- Flaatten, S. (2017). Straff. I H. M. Lomell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (145-170). Universitetsforlaget. [25 s.]*
- Fridhov, I. M. & Grønning, L. (2018). Penal ideology and prison architecture. I E. Fransson, F. Giofrè & B. Johnsen (Red.), *Prison, architecture and humans* (s. 269-286). Cappelen Damm akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.31> [17 s.]
- Fridhov, I. M. & Langelid, T. (2017). Importmodellen i norsk fengselsvesen. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 104(3), 259-288. <https://doi.org/10.7146/ntfk.v104i3.115050> [12 s.]
- Grimen, H. & Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. I A. Molander & L. I. Terum (Red.), *Profesjonsstudier* (s. 179-196). Universitetsforlaget. [17 s.]*
- Grønvold, M. (2018). Prosessen å bli til som en reflektert fengselsbetjent. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskap*, 105(3), 288-310. <https://doi.org/10.7146/ntfk.v105i3.120567> [22 s.]
- Halvorsen, V. (2017). Alternativer til straff. I H. M. Lomell & M.-L. Skilbrei (Red.), *Kriminologi* (s. 190-209). Universitetsforlaget. [19 s.]*
- Hammerlin, Y. (2012). En fange er en fange – et fengsel er et fengsel: dikotomien i fangebehandlingen fra 1950- tallet fram til i dag. I S. Olsen (Red.), *Virker straff?* (s. 39-62). Scandinavian Academic Press. [23 s.]*
- Harlem, C. & Storvik, B.L. (2021). Et innblikk i jussens betydning for fengselsbetjenter. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 69-86). Fagbokforlaget. [17 s.]
- Johnsen, B. & Granheim, P. K. (2012). Prison size and the quality of life in Norwegian closed prisons in late modernity. I T. Ugelvik & J. Dullum (Red.), *Penal exceptionalism? Nordic prison policy and practice* (s. 199-214). Routledge. [14 s.]*
- Kristoffersen, R. (2013). Relapse study in the correctional services in the Nordic countries. Key results and perspective. *EuroVista*, 2(3), 168-176. <http://hdl.handle.net/11250/160435> [8 s.]
- Kristoffersen, R. & Iversen, J. S. (2018). Samfunnsstraff - på tide med en revisjon. *Tidsskrift for strafferett*, 18(3), 151-180. <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9537-2018-03-02> [29 s.]
- Lundeberg, I. R. (2018). Myten om fengselspinen. I K. Christensen & L. J. Syltevik (Red.), *Myter om velferd og velferdsstaten* (s. 123-146). Cappelen Damm akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.47> [23 s.]

- Lundeberg, I. R., Mjåland, K. & Rye, J. F. (2018). Eksepsjonelle fanger i det eksepsjonelle fengslet. I J. F. Rye & I. R. Lundeberg (Red.), *Fengslende sosiologi: Makt, straff og identitet i Trondheims fengsler* (s. 213-234). Cappelen Damm akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.41> [21 s.]
- Mjåland, K. & Ugelvik, T. (2021). Straff, risiko og omdømme – en sammenlignende analyse av kriminalomsorgens strategidokumenter. *Nytt Norsk Tidsskrift* 38(3), 219-232. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3053-2021-03-05> [13 s.]
- Nesheim, T., Gressgård, L. J., Hansen, K. & Neby, S. (2019). Gjenstridige problemer og tverretattlig samordning: Et analytisk rammeverk. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 35(1), 28-50. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2019-01-02> [22 s.]
- Neumann, C. B. (2021). Skjønnsutøvelse, makt og omsorg. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 127-140). Fagbokforlaget. [13 s.]
- Nymo, K. (2021). Hvorfor trenger fengselsbetjenter å lese teori? I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 23-40), Fagbokforlaget. [17 s.]
- Nymo, K. (2021). Profesjonsforståelse og profesjonell identitet. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 55-66). Fagbokforlaget. [11 s.]
- Nytrøen, I. (2019). Bruken av isolasjon i fengsel - fra en fengselsbetjents perspektiv. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon: et fengsel i fengselet* (s. 195-209). Cappelen Damm akademisk. [14 s.]*
- Pratt, J. (2008). Scandinavian exceptionalism in an era of penal excess: Part I: The nature and roots of Scandinavian exceptionalism. *The British Journal of Criminology*, 48(2), 119-137. <https://doi.org/10.1093/bjc/azm072> [s. 18]
- Rokkan, T. (2018). In prison at home: how does the home situation influence the effect of a sentence with electronic monitoring (EM)? I E. Fransson, F. Giofrè & B. Johnsen (Red.), *Prison, architecture and humans* (s. 225-240). Cappelen Damm akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.31> [15 s.]
- Rokkan, T., Phillips, J., Lulei, M., Poledna, S. & Kensey, A. (2015). How was your day? Exploring a day in the life of probation workers across Europe using practice diaries. *European Journal of Probation*, 7(3), 201-217. <https://doi.org/10.1177%2F2066220315610242>
- Røhnebak, M. (2016). Fra bakkebyråkrati til skjermbyråkrati. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 19(4), 288-304. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2016-04-01> [16 s.]
- Seim, I. (2018). The Norwegian drug court model: An alternative to incarceration for criminal drug addicts. *Federal Sentencing Reporter*, 31(1), 21-27. <https://doi.org/10.1525/fsr.2018.31.1.21> [6 s.]
- Smith, P. S. & Ugelvik, T. (2017). Introduction: Punishment, welfare and prison history in Scandinavia. I P. S. Smith & T. Ugelvik (Red.), *Scandinavian penal history, culture and prison practice* (s. 3-31). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/978-1-137-58529-5_1 [17 s.]
- Snertingdal, M. I. (2019). Velferdsstatlige tjenesters organisering i kriminalomsorgen og et nesten 50 år gammelt essay. I K. G. Westrheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 70-83). Fagbokforlaget. [13 s.]*
- Snertingdal, M. I. (2021). Hva jeg ønsker noen hadde fortalt meg om den akademiske sjangeren da jeg begynte å studere. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 23-40). Fagbokforlaget. [17 s.]
- Snertingdal, M. I. (2021). Innsatte og fengselssmerter - fortsatt en aktuell tematikk. I M. I. Snertingdal & K. Nymo (Red.), *Jeg skal bli fengselsbetjent* (s. 173-188). Fagbokforlaget. [15 s.]
- Steen, R., Ingvaldsen G. & Patriarca, R. (2021). Engineering resilience in a prison's performance management system. *Safety Science*, 142. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2021.105367>
- Sørensen, K. M. (2017). "Å bryte linja": Rutiner og fleksibilitet i organisering av fengslingen etter terrorangrepet 22/7-11. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 33(1), 37-53. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2936-2017-01-04> [16 s.]
- Todd-Kvam, J. & Todd-Kvam, M. (2021). Talking good: analysing narratives of desistance in Norway. *The British Journal of Criminology*, azab087. <https://doi.org/10.1093/bjc/azab087> [14 s.]
- Tufte, P. A. (2011). Kvantitativ metode. I K. Fangen & A.-M. Sellerberg (Red.), *Mange ulike metoder* (s. 71-99). Gyldendal akademisk. [24 s.]*
- Ugelvik, T. (2016). Prisons as welfare institutions? Punishment and the Nordic model. I Y. Jewkes, B. Crewe & J. Bennett (Red.), *Handbook on prisons* (2. utg., s. 388-402). Routledge. [14 s.]*
- Ugelvik, T. (2021). The transformative power of trust: exploring tertiary desistance in reinventive prisons. *The British Journal of Criminology*, azab076. <https://doi.org/10.1093/bjc/azab076> [14 s.]
- Vabø, M. (2014). Bakkebyråkratiet - der emosjonelt arbeid blir politikk. I M. Vabø & S. I. Vabo (Red.), *Velferdens organisering* (s. 29-46). Universitetsforlaget. [18 s.]*
- Øster, M. K. & Rokkan, T. (2018). The Norwegian approach to electronic monitoring: Changing the system and making a difference. *Federal Sentencing Reporter*, 31(1), 75-84. <https://doi.org/10.1525/fsr.2018.31.1.75> [9 s.]

Anbefalt litteratur - til diskusjon siste samling:

Dietrichson, S. (2019, 5. februar). Innelåste og ensomme: Kvinner diskrimineres i fengsel. *Kilden kjønnsforskning.no*.
<https://kjonnsforskning.no/nb/2019/02/kvinner-diskrimineres-i-fengsel>

Hellebust, M., Smith, P. S., Lundeberg, I. & Skilbrei, M.-L. (2021). *Lengst inne i fengselet – Kvinnelige innsatte med behov for helsehjelp*. UiO: Institutt for kriminologi og rettssosiologi. https://www.ido.no/globalassets/_ldo_2019/_bilder-til-nye-nettsider/rapporter/lengst-inne-i-fengselet.pdf

Kristoffersen, R. (2019, 1. juli). Discrimination against women sentenced to prison in Norway is a myth. *Comparative penology*.
<https://www.compen.crim.cam.ac.uk/Blog/blog-pages-full-versions/discrimination-against-women-sentenced-to-prison-in-norway-is-a-myth>

KRUS3100 KRIMINALITETSFOREBYGGENDE ARBEID I KRIMINALOMSORGEN

Emnekode og emnenavn	KRUS3100 Kriminalitetsforebyggende arbeid i kriminalomsorgen
Engelsk emnenavn	Crime Prevention in the Correctional Service
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	15
Semester	Høst 2022
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Emnet tar utgangspunkt i målsetningen om at kriminalomsorgens praksis skal være kunnskapsbasert.

Med utgangspunkt i egen praksiserfaring skal studentene velge seg ut en avgrenset målgruppe, fordype seg i denne gruppens særlige situasjon, herunder også rettslige rammer, og kriminalomsorgens måter å møte og tilrettelegge for gruppen på. Hva slags kunnskap bygger kriminalomsorgens praksis på? Er kunnskapen pålitelig og relevant? Hva finnes av forskningsbasert kunnskap om den aktuelle målgruppen, og hvordan kan den omsettes til konkret forebyggende praksis med den valgte målgruppen?

Emnets hovedtemaer er som følger:

- utbredelse av kriminalitet og kjennetegn ved utøvere av ulike typer kriminalitet
- marginalisering, sårbarhet, risiko og beskyttende faktorer
- forebyggende tiltak på struktur, gruppe og individnivå
- systematisk og reflektert bruk av ulike kunnskapskilder for å styrke det faglige beslutningsgrunnlaget i praksis

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten

- har bred kunnskap om utbredelse og omfang av aktuelle kriminalitetsproblemer, og sammenhengen med sosiale og helsemessige problemer
- har bred og spesialisert kunnskap om hvordan kriminalitetsutvikling kan forklares med utgangspunkt i sårbarhet, risiko og beskyttende faktorer på ulike nivåer
- har kunnskap om metoder i det kriminalitetsforebyggende arbeidet, og deres anvendelighet i egen praksis
- har kunnskap om anvendelse av forsknings- og erfaringsbasert kunnskap i kriminalomsorgens praksis

Ferdigheter

Studenten

- kan innhente relevant informasjon for å beskrive omfang og utbredelse av ulike typer kriminalitet, og redegjøre for sammenhenger med sosiale og helsemessige problemer
- kan innhente og kritisk vurdere tilgjengelig kunnskap om konkrete praksisnære problemstillinger

- kan formidle kunnskap om kriminalomsorgens rehabiliterende og forebyggende tiltak til aktuelle samarbeidspartnere
- kan identifisere personer med behov for velferdstjenester, og følge opp slik at kontakt med relevante tjenester oppnås

Generell kompetanse

Studenten

- kan på selvstendig grunnlag, og i samarbeid med andre, utvikle egen praksis på bakgrunn av teoretisk og praktisk kunnskap om ulike grupper innsatte og domfelte og ulike typer kriminalitetsproblemer
- kan formidle faglig begrunnelse for valg av forebyggende tiltak overfor relevante samarbeidspartnere
- kan diskutere overførbarhet og relevans av forskning til praksis
- kan redegjøre for særtrekk ved forskningsbasert kunnskap, og forskjeller og likheter mellom forskningsbasert og praksisbasert kunnskap

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring), jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kap. 3, og bestått KRUS3000.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Det forventes at studentene jobber minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i tre samlinger på inntil tre dagers varighet. Digitalisert undervisning kan bli benyttet ved behov. To av samlingene er planlagt å foregå ved KRUS, mens en av samlingene er planlagt som fjernundervisning. Det inngår også obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene samt selvstudier.

Arbeidsmåtene på samlingene vil variere mellom forelesninger, fremlegg og diskusjoner i seminar og arbeid i grupper. Studentenes erfaringer fra arbeidslivet inngår i studiearbeidet.

Veiledet individuell semesteroppgave inngår både som arbeidsform og vurderingsform.

Arbeidskrav

Innlevering av utkast til semesteroppgave. Omfang: Maksimalt 2400 ord. Utkastet leveres inn en uke før siste samling. Studentene får tilbakemelding på utkastet fra faglærer på samlingen.

80 % obligatorisk deltakelse på samlinger.

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell semesteroppgave. Omfang: 2200-2400 ord. Besvarelser under 2200 ord og besvarelser over 2400 blir ikke sensurert.

En intern og en ekstern sensor.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen samt *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM

Pensum merket * samles i et kompendium

- Andersen, S. N. & Skardhamar, T. (2013). Å måle gjentatt kriminalitet - hvem, hva og når? *Samfunnsspeilet*, (3), 24-28. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/aa-maale-gjentatt-kriminalitet-hvem-hva-og-naar> *
- Andersen, S. N. & Telle, K. (2019). Better out than in? The effect on recidivism of replacing incarceration with electronic monitoring in Norway. *European Journal of Criminology*, 00(0), 1-22. <https://doi.org/10.1177%2F1477370819887515> *
- Bahr, S. J., Harris, L., Fisher, J. K., & Armstrong, A. H. (2010). Successful reentry: What differentiates successful and unsuccessful parolees? *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 54(5), 667-692. <https://doi.org/10.1177%2F0306624X09342435> *
- Bjørgero, T. (2015). *Forebygging av kriminalitet*. Universitetsforlaget. [Kap. 1]*
- Blagden, N., Winder, B. & Hames, C. (2016). "They treat us like human beings"-Experiencing a therapeutic sex offenders prison: Impact on prisoners and staff and implications for treatment. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 60(4), 371-396. <https://doi.org/10.1177%2F0306624X14553227> *
- Bosma, A. Q., Kunst, M., Reef, J., Dirkzwager, A. & Nieuwebeerta, P. (2016). Prison-based rehabilitation: Predictors of offender treatment participation and treatment completion. *Crime & Delinquency*, 62(8), 1095-1120. <https://doi.org/10.1177%2F0011128714549654> *
- Bukten, A., Riksheim, M. S., Skurtveit, S., Kunøe, N., Lobmaier, P. P., Lund, I. O. & Clausen, T. (2016). *Rusmiddelbruk og helsesituasjon blant innsatte i norske fengsel: Resultater fra The Norwegian offender mental health and addiction study (NorMA)* (Rapport 2/2016). Senter for rus- og avhengighetsforskning. <https://www.med.uio.no/klinmed/forskning/sentre/seraf/publikasjoner/rapporter/2016/seraf-rapport-nr-2-2016-rus-helse-fengsel.html>
- Clausen, S. E. (2004). Har barn som mishandles større risiko for å bli kriminelle? *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 41, 971-978. <https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2004/12/har-barn-som-mishandles-storre-risiko-bli-kriminelle>
- Craissati, J., Joseph, N. & Skett, S. (Red.). (2020). Practitioner guide: *Working with people in the criminal justice system showing personality difficulties* (3. utg.). HM Prison & Probation Service & NHS England. <https://www.gov.uk/government/publications/working-with-offenders-with-personality-disorder-a-practitioners-guide> [Kap. 1, 2, 5-7 & appendiks]
- Farmer, M., McAlinden, A. M. & Maruna, S. (2016). Sex offending and situational motivation: Findings from a qualitative analysis of desistance from sexual offending. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 60(15), 1756-1775. <https://doi.org/10.1177%2F0306624X16668175> *
- Fazel, S., Cartwright, J., Norman-Nott, A. & Hawton, K. (2008). Suicide in prisoners: A systematic review of risk factors. *Journal of Clinical Psychiatry*, 69(11), 1721-1731. <https://doi.org/10.4088/JCP.v69n1107> *
- Gadon, L., Johnstone, L. & Cooke, D. (2006). Situational variables and institutional violence: A systematic review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 26, 515-534. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.02.002> *
- Hlavka, H., Wheelock, D. & Jones, R. (2015). Exoffender accounts of successful reentry from prison. *Journal of Offender Rehabilitation*, 54(6), 406-428. <https://doi.org/10.1080/10509674.2015.1057630> *
- Johansen, B. & Engbo, H. J. (2015). Forvaring i Norge, Danmark og Grønland - noen likheter og ulikheter. *Nordisk tidsskrift for kriminalvidenskab*, 102(2), 175-194. <https://doi.org/10.7146/ntfk.v102i2.71820> *
- Messina, N., Grella, C. E., Cartier, J. & Torres, S. (2010). A randomized experimental study of gender-responsive substance abuse treatment for women in prison. *Journal of Substance Abuse Treatment*, 38(2), 97-107. <https://doi.org/10.1016/j.jsat.2009.09.004> *
- Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2014). Regulering som nøkkelbegrep og toleransevinduet som modell i en ny traume psykologi. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 51(7), 530-536. <https://psykologtidsskriftet.no/fagartikkel/2014/07/regulering-som-nokkelbegrep-og-toleransevinduet-som-modell-i-en-ny> *

- Nortvedt, M. W., Jamtvedt, G., Graverholt, B., Nordheim, L. V. & Reinart, L. M. (2012). *Jobb kunnskapsbasert!: En arbeidsbok* (2. utg.). Akribe. [Kap. 1 + ordlista]*
- Runhovde, S. R. & Skjevrek, P. E. (2018). *Kriminalitetsforebygging på norsk - En kunnskapsoversikt* (PHS Forskning 2018:3). PIA vitenarkiv. <http://hdl.handle.net/11250/2507671> [Kapittel 3,4 & 5]
- Skardhamar, T. (2016). Lovbrytere og lovbruddskarrierer. I I. Frønes & L. Kjølsvold (Red.), *Det norske samfunn: Bind 3* (7. utg., s. 336-357). Gyldendal akademisk.*
- Skardhamar, T., Aaltonen, M. & Lehti, M. (2014). Immigrant crime in Norway and Finland. *Journal of Scandinavian studies in criminology and crime prevention*, 15(2), 107-127. <https://doi.org/10.1080/14043858.2014.926062> (1 kompendium) *
- Skilbrei, M.-L. & Stefansen, K. (2018). *Seksuell vold: En samfunnsvitenskapelig innføring*. Cappelen Damm akademisk. [Kap. 7]*
- Snertingdal, M. I. & Bakkeli, V. (2013). *Tre sårbare overganger til bolig: En kunnskapsoppsummering* (Fafo-rapport 2013:53). Fafo. <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/fafo-rapporter/item/tre-sarbare-overganger-til-bolig>
- Todd-Kvam, J. (2020). Probation practice, desistance and the penal field in Norway. *Criminology & Criminal Justice*. <https://doi.org/10.1177%2F1748895820953192> *
- van Ginneken, E. F. J. C. (2016). Making sense of imprisonment: Narratives of posttraumatic growth among female prisoners. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 60(2), 208-227. <https://doi.org/10.1177%2F0306624X14548531> *
- Viglione, J., Blasko, B. L. & Taxman, F. S. (2018). Organizational factors and probation officer use of evidence-based practices: A multilevel examination. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 62(6), 1648-1667. <https://doi.org/10.1177%2F0306624X16681091> *
- Weisburd, D., Farrington, D. P. & Gill, C. (2017). What works in crime prevention and rehabilitation: An assessment of systematic reviews. *Criminology & Public Policy*, 16(2), 415-449. <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12298> *

KRUS3201 RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME I KRIMINALOMSORGEN (IKKE VÅR 2023)

Emnekode og emnenavn	KRUS3201 Radikalisering og voldelig ekstremisme i kriminalomsorgen
Engelsk emnenavn	Radicalisation and Violent Extremism in the Correctional Services
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng (ECTS)	15
Semester	
Undervisningsspråk	Norsk eller engelsk

INNLEDNING

Dette emnet har faglig fokus på forebygging og arbeid med radikalisering i Kriminalomsorgen. Emnet skal gi studentene bred forståelse og kunnskap om begreper og problemstillinger innen tematikken radikalisering og voldelig ekstremisme. Emnet skal også gi studentene grunnleggende praksisrelevant kunnskap om arbeidsmetoder for å identifisere, forebygge og arbeide med radikale innsatte spesielt, og øvrige domfelte generelt.

Emnet gjennomføres på engelsk med mindre det kun opptas norskspråklige studenter. Dette avklares når opptaket for internasjonale studenter er gjennomført, se informasjon på våre nettsider.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studentene skal

- ha bred kunnskap om relevante begreper, definisjoner og teorier for forståelsen av voldelig ekstremisme, terrorisme og radikalisering
- ha bred kunnskap om forskjellige retninger, former for voldelig ekstremisme, terrorisme og radikalisering
- ha bred kunnskap om faktorer for radikalisering i en kriminalomsorgskontekst
- ha kunnskap om terrororganisasjoners organisering, finansiering og organisatoriske virke
- ha kunnskap om religionens rolle i radikalisering i en kriminalomsorgskontekst
- kjenne til koblingene mellom voldelig ekstremisme og terrorisme og kriminalitet
- kjenne til forsknings- og utviklingsarbeid innen fagområdet

Ferdigheter

Studentene kan

- anvende sin ervervede kunnskap til å bidra i identifisering og analyse av mulige radikaliserte innsatte – med fokus på tegn, trekk og symboler
- anvende strategier for forebygging av radikalisering i Kriminalomsorgen
- bidra til endringsarbeid med radikale domfelte og innsatte allerede dømt for terrorrelatert virksomhet og/eller hatkriminalitet

Generell kompetanse

Studentene skal

- kunne formidle sentralt fagstoff som relevante begreper, definisjoner, og potensielle løsninger både skriftlig og muntlig

- kan utveksle synspunkter og erfaringer med andre med bakgrunn innenfor fagområdet og gjennom dette bidra til utvikling av god praksis ("best practice")
- fungere som lokal ekspertise innen tematikken radikaliserings og voldelig ekstremisme i Kriminalomsorgen

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kapittel 3. Studentene må ha bestått minimum 120 studiepoeng. Det anbefales at studenten har tatt KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere, nasjonalt eller internasjonalt. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Internasjonale studenter fra institusjoner med utvekslingsavtale med KRUS må minimum ha bestått 60 stp ved opptak.

Internasjonale utvekslingsstudenter og ansatte i kriminalomsorgen prioriteres.
For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Det forventes at studentene jobber minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i samlinger ved KRUS, og/eller nettbaserte samlinger, følge nettundervisning, samt gjennomføre obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier.

Arbeidskrav

Innlevering av utkast til semesteroppgave. Omfang: maksimalt 2600 ord. Utkastet leveres inn en uke før siste samling. Studentene får veiledning på utkastet fra faglærer.

80 % obligatorisk fremmøte på samlinger.

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell semesteroppgave. Omfang 2200-2600 ord. Besvarelser under 2200 ord og besvarelser over 2600 ord blir ikke sensurert. Oppgaven besvares i henhold til formelle krav til skrivning.

Intern og ekstern sensor benyttes.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen (s.9) samt *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage består av en intern og en eksternt sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM (TENTATIVT)

Hovedbok (må kjøpes):

Hoffman, B. (2017). *Inside terrorism* (3. utg.). Columbia University Press. [331 sider]

Fagfellevurderte artikler (vil bli gjort tilgjengelig for studentene):

- Alonso, R., Bjørge, T., Della Porta, D., Coolsaet, R., Khosrokhavar, F., Lohker, R., Ranstorp, M., Reinares, F., Schmid, A. P., Silke, A., Taarnby, M. & de Vries, G. (2008). *Radicalisation processes leading to acts of terrorism: A concise report prepared by the European Commission's Expert Group on Violent Radicalisation*. <https://lib.ugent.be/catalog/pug01:446365> [20 sider]
- Altier, M. B., Thoroughgood, C. N. & Horgan, J. G. (2014). Turning away from terrorism: Lessons from psychology, sociology, and criminology. *Journal of Peace Research* 2014, 51(5), 647–661. <https://doi.org/10.1177/0022343314535946> [14 sider]
- Awan, I. (2013). Muslim Prisoners, radicalization and rehabilitation in British prisons. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 33(3), 371-384. <https://doi.org/10.1080/13602004.2013.853979> [14 sider]
- Basra, R., Neumann, P. R. & Brunner, C. (2016). *Criminal pasts, terrorist futures: European jihadists and the new crime-terror nexus*. International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence. <https://icsr.info/2016/10/11/new-icsr-report-criminal-pasts-terrorist-futures-european-jihadists-new-crime-terror-nexus/> [54 sider]
- Brugh, C. S., Desmarais, S. L., Simons-Rudolph, J. & Zottola, S. A. (2019). Gender in the jihad: Characteristics and outcomes among women and men involved in jihadism-inspired terrorism. *Journal of Threat Assessment and Management*, 6(2), 76–92. <https://doi.org/10.1037/tam0000123> [16 sider]
- Croissant, A. & Barlow, D. (2007). Following the money trail: Terrorist financing and government responses in Southeast Asia. *Studies in Conflict & Terrorism*, 30(2), 131-156. <https://doi.org/10.1080/10576100600959721> [26 sider]
- Dalgaard-Nielsen, A. (2010). Violent radicalization in Europe: What we know and what we do not know. *Studies in Conflict & Terrorism*, 33(9), 797-814. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.501423> [18 sider]
- Dalgaard-Nielsen, A. (2013). Promoting exit from violent extremism: Themes and approaches. *Studies in Conflict & Terrorism*, 36(2), 99-115. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.747073> [17 sider]
- Dishman, C. (2005). The leaderless nexus: When crime and terror converge. *Studies in Conflict & Terrorism*, 28(3), 237-252. <https://doi.org/10.1080/10576100590928124> [16 sider]
- Freeman, M. (2011). The sources of terrorist financing: Theory and typology. *Studies in Conflict & Terrorism*, 34(6), 461-475. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.571193> [15 sider]
- Ganor, B. (2002). Defining terrorism: Is one man's terrorist another man's freedom fighter? *Police Practice and Research*, 3(4), 287-304. <https://doi.org/10.1080/1561426022000032060> [19 sider]
- Geltzer, J. A. (2011). Taking hand-outs or going at it alone: Nationalization versus privatization in the funding of Islamist terrorist groups. *Studies in Conflict & Terrorism*, 34(2), 144-170. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.538833> [27 sider]
- Hansen, D. (2018). Radicalisation in Norwegian prisons: The story of Zubair. I G. Øverland, A. J. Andersen, K. E. Førde, K. Grørdum & J. Salomonsen (Red.), *Violent extremism in the 21st century: International perspectives* (s. 125–155). Cambridge Scholars Publishing. [30 sider]
- Hansen, D. (2019). Forebygging av radikaliserings i fengsel. I G. Heierstad & S. Lid (Red.), *Forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme* (s. 153-173). Gyldendal. [22 sider]
- Hansen, D. (2019). Radikaliserings i fengsel. I K. Westheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 244-260). Fagbokforlaget. [16 sider]
- Hansen, D. & Bjørge, T. (2020). Extremist offender management in Norway. I R. Basra & P. Neumann, *Extremist offender management in Europe: Country reports* (s. 65-76). ICSR. <https://icsr.info/2020/07/27/extremist-offender-management-in-europe-country-reports/> [12 sider]
- Horgan, J. (2009). Deradicalization or disengagement? A process in need of clarity and a counterterrorism initiative in need of evaluation, *Revista de Psicologia Social*, 24(2), 291-298. <https://doi.org/10.1174/021347409788041408> [8 sider]

- Hutchinson, S. & O'Malley, P. (2007). A crime-terror nexus? Thinking on some of the links between terrorism and criminality. *Studies in Conflict & Terrorism*, 30(12), 1095-1107. <https://doi.org/10.1080/10576100701670870> [12 sider]
- Jones, C. & Narag, R. (2019). *Inmate radicalisation and recruitment in prisons*. Routledge. [s. 37-50, 14 sider]
- Juergensmeyer, M. (2018). The global rise of religious violence. *Nordic Journal of Religion and Society*, 31(2), 87-97. <https://doi.org/10.18261/issn.1890-7008-2018-02-01> [10 sider]
- Koehler, D. (2017). *Understanding deradicalization: Methods, tools and programs for countering violent extremism*. Routledge. [s. 65-94, 30 sider]
- Knudsen, R. A. (2018). Measuring radicalisation: risk assessment conceptualisations and practice in England and Wales. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 12(1), 37-54. <https://doi.org/10.1080/19434472.2018.1509105> [18 sider]
- Mandel, D. R. (2009). Radicalization: What does it mean? I T. M. Pick, A. Speckhard & B. Jacuch (Red.), *Home-grown terrorism: Understanding and addressing the root causes of radicalisation among groups with an immigrant heritage in Europe* (s. 101-113). IOS Press. [12 sider]
- McGilloway, A., Ghosh, P. & Bhui, K. (2015). A systematic review of pathways to and processes associated with radicalization and extremism amongst Muslims in Western societies. *International Review of Psychiatry*, 27(1), 39-50. <https://doi.org/10.3109/09540261.2014.992008> [11 sider]
- Moghadam, A. (2009). Motives for martyrdom: Al-Qaida, Salafi Jihad, and the spread of suicide attacks. *International Security*, 33(3), 46-78. <https://doi.org/10.1162/isec.2009.33.3.46> [33 sider]
- Moghaddam, F. M. (2005). The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration. *American Psychologist*, 60(2), 161–169. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.60.2.161> [8 sider]
- Mullins, S. (2007). Home-grown terrorism: Issues and implications. *Perspectives on Terrorism*, 1(3), 1-5. [5 sider]
- Sanderson, T. M. (2004). Transnational terror and organized crime: Blurring the lines. *SAIS Review of International Affairs*, 24(1), 49-61. <https://doi.org/10.1353/sais.2004.0020> [13 sider]
- Spalek, B., & Davies, L. (2012). Mentoring in relation to violent extremism: A study of role, purposes and outcomes. *Studies in Conflict and Terrorism*, 35(5), 354–368. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.666820> [15 sider]
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2016). *Handbook on the management of violent extremist prisoners and the prevention of radicalization to violence in prisons*. https://www.unodc.org/pdf/criminal_justice/Handbook_on_VEPs.pdf [s. 41-141, 100 sider]

Totalt: 956 sider

KRUS3201 RADICALIZATION AND VIOLENT EXTREMISM IN THE CORRECTIONAL SERVICES (NOT SPRING 2023)

Module code and title	KRUS3000 Radicalization and Violent Extremism in the Correctional Services
Norwegian title	Radikalisering og voldelig ekstremisme i kriminalomsorgen
Programme	Bachelor in Correctional Studies
Module group	Elective module
Credits	15
Semester	
Teaching language	English or Norwegian

CONTENT

This module focuses on prevention and other initiatives directed at radicalization amongst prisoners in the custody of the Correctional Service. The module shall result in students having a broad understanding and knowledge of the concepts and issues related to radicalization and violent extremism. The module will give students basic profession-related skills regarding identification, prevention and management of prisoners either already radicalized (including violent extremist offenders – VEOs) or prisoners vulnerable to radicalization.

LEARNING OUTCOMES

Knowledge

The student shall

- have a wide knowledge of the relevant concepts, definitions, and theories necessary to understand violent extremism, terrorism, and processes of radicalization
- have wide knowledge of different forms of violent extremism, terrorism, and radicalization
- have wide knowledge of potential factors leading to radicalization, de-radicalization and dis-engagement from a correctional perspective
- understand the structure and funding of terrorist organizations and how they function
- understand, in the context of corrections, what role religion can play in radicalization and, not least, in de-radicalization.
- be acquainted with the connections between violent extremism and crime
- be acquainted with current developments and contemporary research within this field

Skills

The student shall be able to

- apply acquired knowledge to assist in the identification and analysis of potentially radicalized offenders by interpreting signs, signals, conduct, symbols etc. amongst prisoners
- apply strategies for the prevention and management of radicalization in the Correctional Service
- facilitate change in radicalized offenders already convicted of terrorism-related activity and hate crimes

General competence

The student shall

- be able to communicate, in writing and orally, relevant concepts, definitions, and potential solutions related to this subject

- be able to exchange views and experiences with others working in this field and thereby contribute to the development of 'best practice'
- be able to function in the role of adviser in the Correctional Service on matters relating to radicalization and violent extremism

ENTRY REQUIREMENTS

In order to apply, you must be a student on either the Bachelor of correctional studies supplementary course at KRUS or a bachelor programme at a Norwegian or international higher education institution KRUS has an agreement with. You must be a qualified prison officer or have achieved a minimum of 120 ECTS credits from a university or university college. International students from institutions with an exchange agreement with KRUS, must have achieved at least 60 ECTS

This module may be open to single subject students through a separate application process. Students on the supplementary course, national and international exchange students, and employees of the Norwegian Correctional Service will be given priority in the application process.

For more information, see our website.

LEARNING AND TEACHING METHODS

Students are expected to work a minimum of 375 hours on this subject. This includes three three-day seminars at KRUS or online. Independent study and obligatory assignments shall be completed in between these seminars. These seminars will include both lectures, group work, and other teaching methods. Independent study of the syllabus, including following online lectures and conducting tasks, is essential between the seminars.

Course requirements

A draft of the term paper to be submitted no later than a week before the last seminar. The students will receive supervision of their term papers.

80% obligatory attendance in the seminars.

All requirements must be met before submitting the final exam.

ASSESSMENT

Individual term paper - written assignment (final exam) of 2,200-2,600 words. Submissions under 2,200 words or over 2,600 will not be accepted.

Internal and external examiners.

Grading system/Assessment

A five-point A-E marking scale for pass and F for fail.

Materials permitted in examinations

All materials permitted.

READING

See the Norwegian course description

KRUS3202 SYSTEMATISK ENDRINGSARBEID OG FOREBYGGING AV TILBAKEFALL TIL KRIMINALITET

Emnekode og emnenavn	KRUS3202 Systematisk endringsarbeid og forebygging av tilbakefall til kriminalitet
Engelsk emnenavn	Structured Approaches to Support Desistance from Crime
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Kriminalomsorgen skal legge forholdene til rette for at lovbrøtere kan gjøre en egen innsats for å motvirke nye straffbare handlinger. Kriminalomsorgens virksomhetsstrategi (2014-2018) understreker betydningen av samhandling med den innsatte og domfelte i det systematiske endringsarbeidet.

Systematisk endringsarbeid kan foregå innenfor ulike rammer: programvirksomhet, kontaktbetjentarbeid, miljøarbeid, arbeidsdrift, opplæring, og som en del av tilbakeføringsarbeid og individuelle samtaler. Innføring i gruppeledelse og programvirksomhet står sentralt i emnet, men tilnærmingene har også overføringsverdi til generelt endringsarbeid med målgruppen.

Målet er å styrke kandidaten som en reflektert og selvstendig praktiker med trygg relasjons- og kommunikasjonskompetanse, som ser nytten av en fleksibel og individuelt tilpasset kunnskapsbasert praksis. Kandidatene skal underveis i studiet reflektere over egen fagpersonlig utvikling, teoretiske tilnærmingers relevans for praksis og hvordan dette kan integreres i arbeidshverdagen. Undervisningen legger vekt på erfaringsutveksling og refleksjon mellom studentene, i kombinasjon med teoretisk innføring og eksempler fra praksisfeltet.

Emnet er tverrfaglig.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten har

- bred kunnskap om teorier og modeller knyttet til motivasjon, endring og forebygging av tilbakefall til kriminalitet
- kunnskap om relasjonens og kontekstens betydning for den enkeltes lærings-, endrings- og mestringsprosesser
- kunnskap om dagens juridiske og etiske rammer for systematisk endringsarbeid i kriminalomsorgen
- kunnskap om aktuelle program og anvendte tilnærminger for forebygging av tilbakefall til kriminalitet for utvalgte grupper innsatte og domfelte

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og lede systematiske og målrettede aktiviteter, samtaler og gruppesamlinger
- støtte og ivareta innsatte og domfelters behov for videreføringen av påstartede endringsprosesser i profesjonell samhandling med aktuelle samarbeidspartnere

- legge til rette for tilbakemeldinger fra innsatte og domfelte og bruke disse til å justere innhold og tilnærming i det systematiske endringsarbeidet
- anvende relevant teori for å reflektere over gruppe- og endringsprosesser
- reflektere kritisk over muligheter og begrensinger ved praktiseringen av systematisk endringsarbeid i kriminalomsorgen

Generell kompetanse

Studenten kan

- identifisere behov for, og ta initiativ til samhandling med innsatte og domfelte og bygge relasjoner preget av tillit, medvirkning og håp
- gjenkjenne, anerkjenne og støtte innsattes og domfeltes motivasjon, mestring og bruk av egne ressurser
- reflektere kritisk over egen faglig skjønnsutøvelse og dilemmaer knyttet til systematisk endringsarbeid, og har evne til å vurdere og justere egen praksisutøvelse
- Gjennom profesjonell samhandling utveksle erfaringer, kunnskap og synspunkter og bidra til videreutvikling av det systematiske endringsarbeidet

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kap. 3. Det anbefales at studenten har tatt KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Internasjonale utvekslingsstudenter og ansatte i kriminalomsorgen prioriteres. For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Det forventes at studentene jobber minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i samlinger ved KRUS, obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier. Digitalisert undervisning kan bli benyttet ved behov.

Innholdet på samlingene vil bestå av en kombinasjon av forelesninger, erfaringsutveksling og refleksjon i grupper og ferdighetstrening med veiledning. Praktisering av systematisk endringsarbeid, arbeid med refleksjonslogg og egenstudier av pensum vil være sentralt i mellomperiodene.

Arbeidskrav

Individuell refleksjonslogg bestående av 5-8 korte tekster. Totalt omfang på ca. 1200-3000 ord.

Innlevering av utkast til semesteroppgave. Omfang: maksimalt 2600 ord. Utkastet leveres inn en uke før siste samling. Studentene får veiledning på utkastet fra faglærer.

80 % obligatorisk fremmøte på samlinger.

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell semesteroppgave. Omfang 2200-2600 ord. Besvarelser under 2200 ord og besvarelser over 2600 ord blir ikke sensurert. Oppgaven besvares i henhold til formelle krav til skriving.

Intern og ekstern sensor benyttes.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen (s.9) samt *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium.

- Andrews, D. A., Bonta J. & Wormith J. S. (2011). The Risk-Need-Responsivity (RNR) model: Does adding the Good Lives Model contribute to effective crime prevention? *Criminal Justice and Behavior*, 38(7), 735-755. <https://doi.org/10.1177%2F0093854811406356>
- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid: Floskel, styringsverktøy eller frigjøringsstrategi?* Gyldendal akademisk. (Kapittel 1 og 2).*
- Aagesen, A. & Ander, B. H. B. (2022). *Er-Vil-Kan: Et styrkebasert rus- og livsmestringsprogram*. Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter KRUS. (s.12-47)
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. I V. S. Ramachaudran (Red.), *Encyclopaedia of human behavior* (Bd. 4, s. 71-81). <https://www.uky.edu/~eushe2/Bandura/BanEncy.html>*
- Berge, T. & Repål, A. (2015). Introduksjon til kognitiv terapi. I T. Berge & A. Repål (Red.), *Håndbok i kognitiv terapi* (2. utg., s. 19-38). Gyldendal akademisk. *
- Berge, T., Repål, A., Ryum, T. & Samoilow, D. K. (2015). Behandlingsalliansen i kognitiv terapi. I T. Berge & A. Repål (Red.), *Håndbok i kognitiv terapi* (2. utg., s. 39-58). Gyldendal akademisk. *
- Blix, B. H. (2017). Narrativ identitet. I R. Sørly & B. H. Blix (Red.), *Fortelling og forskning: Narrativ teori og metode i tverrfaglig perspektiv* (s. 63-80). Orkana akademisk. *
- Crewe, B. (2011). Soft power in prison: Implications for staff-prisoner relationships, liberty and legitimacy. *European Journal of Criminology*, 6(8), 455-468. <https://doi.org/10.1177%2F1477370811413805>*
- Dixon, L. (2000). Punishment and the question of ownership: Groupwork in the criminal justice system. *Groupwork*, 12(1), 6-25. *
- Fredwall, T. E. (2015). "Alle de som sitter her har en ny mulighet": Perspektiver på påvirkning og utvikling av fengslede i norske høysikkerhetsavdelinger. *Psyke & Logos*, 36(1), 28-49. *
- Giordano, P. C. (2016). Mechanisms underlying the desistance process: Reflections on 'A theory of cognitive transformation'. I J. Shapland, S. Farrall & A. Bottoms (Red.), *Global perspectives on desistance: Rethinking what we know and looking to the future* (s. 11-27). Routledge. *
- Halsey, M., Armstrong, R. & Wright, S. (2016). 'F*ck it!': Matza and the mood of fatalism in the desistance process. *The British Journal of Criminology*, 57(5), 1041-1060. <https://doi.org/10.1093/bjc/azw041>*

- Heap, K. (2005). *Gruppet metode for sosial- og helsearbeidere* (5. utg.). Gyldendal akademisk.
- Helgesen, J. H. I. (2017). Ny fangebehandling i norske fengsler? Om innsatte rusbrukeres opplevelser av selvbestemmelse og medvirkning. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 20(2), 100-116.
<https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2017-02-01>
- Kendall, S., Redshaw, S., Ward, S., Wayland, S. & Sullivan, E. (2018). Systematic review of qualitative evaluations of reentry programs addressing problematic drug use and mental health disorders amongst people transitioning from prison to communities. *Health & Justice*, 6(4).
<https://doi.org/10.1186/s40352-018-0063-8>
- Lundeberg, I. R. (2018). Myten om fengselspinen. I K. Christensen & L. J. Syltevik (Red.), *Myter om velferd og velferdsstaten* (s. 123–145). Cappelen Damm Akademisk.
- Lundeberg, I. R. & Mjåland, K. (2016). Rehabilitering og prosedural rettferdighet i kriminalomsorgen. *Retfærd*, (2), 32-44. *
- Maruna, S. (2016). Desistance and restorative justice: It's now or never. *Restorative Justice*, 4(3), 289-301.
- Maruna, S. (2001). *Making good: How ex-convicts reform and rebuild their lives*. American Psychological Association. (Kapittel 1- 8).
- Mathiesen, T. (2007). Fra 'Nothing Works' til 'What Works' - Hvor stor er forskjellen? I H. von Hofer & A. Nilsson (Red.), *Brott i välfärden: Om brottslighet, utsatthet och kriminalpolitik: Festskrift till Henrik Tham* (Rapport 2007:1, s. 277-287). Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.
https://www.su.se/polopoly_fs/1.322874.1488549056!/menu/standard/file/Brott_i_valfarden_Fs_HT.pdf
- McNeill, F. (2016). The fuel in the tank or the hole in the boat? Can sanctions support desistance. I J. Shapland, S. Farrall & A. Bottoms (Red.), *Global perspectives on desistance: Rethinking what we know and looking to the future* (s. 265-281). Routledge. *
- McNeill, F., Farrall, S., Lightowler, C. & Maruna, S. (2012). How and why people stop offending: discovering desistance. *Insight*, (15).
<https://www.iriss.org.uk/resources/insights/how-why-people-stop-offending-discovering-desistance>
- Nugent, B. & Schinkel, M. (2016). The pains of desistance. *Criminology & Criminal Justice*, 16(5), 568-584.
<https://doi.org/10.1177%2F1748895816634812>
- Rosten, M. G. (2017). Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1(1), 53-70.
- Sandbukt, I. J. (2021). Reentry in practice: sexual offending, self-narratives, and the implications of stigma in Norway. *International journal of offender therapy and comparative criminology*. 0306624X211049184.
- Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser: Personlig kompetanse i møte med mennesker* (5. utg.). Cappelen Damm akademisk. (Kapittel 1-3). *
- Storvik, B. L. (2022). *Straffegjennomføring* (4.utg.). Cappelen Damm akademisk. (Kapittel 4.2, 4.4 & 11.3.1-11.3.3). *
- Todd-Kvam, J. & Todd-Kvam, M. (2022). Talking good: Analysing narratives of desistance in Norway. *The British Journal of Criminology*, 62(4), 914-930
- Todd-Kvam, J. (2019). An unpaid debt to society: How 'punishment debt' affects reintegration and desistance from crime in Norway. *The British Journal of Criminology*, 59(6), 1478-1497. *
<https://doi.org/10.1093/bjc/azz024>
- Walderhaug, M. F. (2019). Tilstedeværende likeverd i møte med den innsatte. I K. G. Westrheim & H.M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 261-277). Kunnskapsforlaget. *
- Ward, T. & Maruna, S. (2007). *Rehabilitation: Beyond the risk paradigm*. Routledge. (Kapittel 5). *
- Winther, B. & Repål, A. (2015). Brukerperspektivet og verdien av erfaringskunnskap. I T. Berge & A. Repål (Red.), *Håndbok i kognitiv terapi* (2. utg., s. 59-69). Gyldendal akademisk. *

KRUS3203 VEILEDNING I KRIMINALOMSORGEN

Emnekode og emnenavn	KRUS3203 Veiledning i kriminalomsorgen
Engelsk emnenavn	Supervision and Counselling in Correctional Service
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Emnet KRUS3203 Veiledning i kriminalomsorgen kvalifiserer for veiledningsoppgaver på alle nivåer og områder og er relevant for alle som har veiledningsoppgaver tillagt i sin funksjon eller har bruk for veiledningskompetanse i sitt arbeid.

Hensikten med veiledning er å skape en mer synlig sammenheng mellom teori og praksis, og å bidra til refleksjon, bevisstgjøring og læring. Å være veileder krever derfor yrkeserfaring, veiledningskunnskaper og -ferdigheter, profesjonelle holdninger og pedagogisk kompetanse.

Emnet skal gi studenten både teoretisk og praktisk kompetanse i veiledning. I emnet vil studenten få kunnskap og ferdigheter i å planlegge, begrunne, gjennomføre og evaluere veiledning. Emnet skal også bidra til økt kunnskap om og trening i kommunikasjonsferdigheter og verktøy til bruk i veiledningen og den pedagogiske gjennomføringen.

Studentens egne erfaringer med veiledning både før og under emnet, samt etisk refleksjon rundt egen rolle som veileder har en sentral plass i utdanningen.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om sentrale temaer innenfor veiledning som fagområde
- skal ha kunnskap om grupper og gruppeprosesser
- har innsikt i og forståelse for veilederens arbeidsoppgaver, ansvar og roller
- har kunnskap om kommunikasjonsteori og vet hvordan god kommunikasjon bidrar til god veiledning
- skal ha kunnskap om og forståelse for konteksten veiledningen utøves innenfor

Ferdigheter

Studenten kan

- anvende ulike strategier for veiledning av både individ og gruppe i ulike situasjoner og sammenhenger
- anvende faglig kunnskap om veiledning slik at veisøker oppnår faglig og personlig utvikling
- tilrettelegge for et positivt læringsmiljø
- anvende grunnleggende pedagogiske prinsipper i veiledningssituasjonen
- anvende kommunikasjonsferdigheter som fremmer motivasjon og utvikling hos veisøker(e)
- vurdere egen praksis som veileder og justere og utvikle denne ved behov

Generell kompetanse

Studenten kan

- identifisere, reflektere over og håndtere etiske utfordringer i veiledning og i veilederrollen
- bidra til utvikling av veiledning i kriminalomsorgen
- legge til rette og motivere for læring gjennom veiledning
- holde seg oppdatert innen veiledningsfaget

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelor i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. Forskrift om studiet Bachelor i straffegjennomføring). Studentene må ha bestått minimum 120 stp. innen relevante fagområder. Det anbefales at studenten har tatt KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Søkere som jobber som aspirantveiledere og aspirantledere gis førsteprioritering. For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Studiet er organisert som et deltidsstudium over ett semester med samlinger og studiearbeid mellom samlingene. Det vil være inntil tre samlinger, hver på inntil tre dager.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene et godt læringsutbytte og vil særlig belyse sammenhengen mellom teori og praksis. Arbeidsformene vil variere mellom klasseromsundervisning, praktiske øvelser og oppgaver og innebærer stor grad av studentaktivitet. Digitalisert undervisning kan bli benyttet ved behov. Studentene skal jobbe med egne erfaringer gjennom å skrive refleksjonslogg, erfaringsdeling i grupper og veiledning av medstudenter. Det må påregnes studiearbeid mellom samlingene.

Arbeidskrav

Et individuelt skriftlig refleksjonsnotat på 1000-1200 ord. Bruk formelle krav for oppgaveskriving ved KRUS.

Det er krav om minimum 80 % fremmøte på samlinger.

Arbeidskravet må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSURORDNING

Individuell skriftlig hjemmeeksamen over 3 dager, 2500 ord, +/- 10 %. Bruk formelle krav for oppgaveskriving ved KRUS.

En intern og en ekstern sensor.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen samt *Forskrift om studiet bachelor i straffegjennomføring og Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Alle hjelpemidler tillatt

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage består av en intern og en eksternt sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse

PENSUM

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium

- Andreasen, J. K., Andreasen, E. M. & Kovac, V. B. (2020). Emosjonell kompetanse i gruppeveiledning. *Nordisk tidsskrift i veiledningspedagogikk*, 5(1), 1-14. <https://doi.org/10.15845/ntvp.v5i1.3049>
- Bjørndal, C. R. P. (2016). *Konstruktive hjelpesamtaler: Mestringsfremmende perspektiver og redskaper i veiledning, rådgivning, mentoring og coaching*. Gyldendal akademisk. [kap.7] *
- Bjørndal, C. R. P. (2017). *Det vurderende øyet: Observasjon, vurdering og utvikling i pedagogisk praksis* (3. Gyldendal akademisk. [kap.3, 7 & 8] *
- Eide, S. B., Grelland, H. H., Kristiansen, A., Sævareid, H. I. & Aasland, D. G. (2020). *Til den andres beste: En bok om veiledningens etikk*. Gyldendal akademisk. [kap.2-5]
- Gotvassli, K.-Å. (2012). Veiledning og den lærende organisasjon. I A. K. Ulvestad & F. U. Kärki (Red.), *Flerstemt veiledning* (s. 301-319). Gyldendal akademisk.
- Kversøy, K. S. & Hartvigsen, M. (2018). *Samarbeid og konflikt: To sider av samme sak* (2. utg.). Fagbokforlaget. [s.17-117]
- Lejonberg, E. & Føinum, M. (2018). *Hva er god veiledning? En forskningsbasert innføringsbok om veiledning av nye lærere*. Fagbokforlaget. [kap.6] *
- Myhre, C. Y. (2018). *Mental styrketrening*. Aschehoug. [kap. 1-3] *
- Pettersen, R. C. & Løkke, J. A. (2019). *Veiledning i praksis: grunnleggende ferdigheter* (2. utg.). Universitetsforlaget. [kap. 9 & 11] *
- Skau, G. M. (2012). Personlig kompetanse - en dobbel utfordring i veiledning. I A. K. Ulvestad & F. U. Kärki (Red.), *Flerstemt veiledning* (s. 53-70). Gyldendal akademisk.
- Sylte, A. L. (2021). *Profesjonspedagogikk. Relevant læring i praksis*. Gyldendal. [s.57-97, s173-183]
- Tveiten, S. (2019). *Veiledning: – mer enn ord* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Ulleberg, I. (2014). *Kommunikasjon og veiledning* (2. utg.). Universitetsforlaget. [kap.10-16]
- Ulvestad, A. K. (2012). Den umulige profesjonen. I A. K. Ulvestad & F. U. Kärki (Red.), *Flerstemt veiledning* (s. 279-298). Gyldendal akademisk.
- Ulvestad, A. K. (2012). Makt i og rundt veiledningsrommet. I A. K. Ulvestad & F. U. Kärki (Red.), *Flerstemt veiledning* (s. 141-156). Gyldendal akademisk.

KRUS3204 INNSATTE OG DOMFELTE MED PSYKISKE LIDELSER

Emnekode og emnenavn	KRUS3204 Innsatte og domfelte med psykiske lidelser
Engelsk emnenavn	Prisoners and Convicted with Mental Illness
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Mennesker som gjennomfører straff, befinner seg ofte i krevende og sårbare situasjoner. En stor andel innsatte og domfelte har store utfordringer med sin psykiske helse. Det å arbeide med disse innsatte og domfelte vil ofte være utfordrende for fengselsbetjenter og deres samarbeidspartnere, internt og eksternt.

Forsknings- og erfaringsbasert kompetanse skal gi faglig grunnlag for tiltak og intervensjoner. Dette emnet vil gi deg kompetanse om sentrale forhold vedrørende psykiske lidelser, aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk, og innfallsvinkler til å møte disse utfordringene. Du vil lære om hvordan du selv og dine kolleger kan ivareta egen helse og sikkerhet i dette arbeidet.

Emnet er bygget opp rundt tre nettbaserte samlinger. Under den første samlingen gjennomgås fenomenkunnskap som betraktes som vesentlig å kjenne til for arbeid med innsatte og domfelte. Dette vil være forskningsbasert kunnskap om utvalgte psykiske lidelser, institusjonssosiologi og juridiske rammer.

Den andre samlingen handler om aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk knyttet til psykiske lidelser. Fokus vil her være teoretisk innsikt og håndtering av disse problematikkene. Kunnskap om forebygging, kommunikasjons- og samspillsfaktorer og menneskesyn/verdier vil stå sentralt.

I den tredje digitale samlingen skal deltakerne observere og diskutere utøvelse av praktiske relasjons- og kommunikasjonsferdigheter. Her vil forebygging og håndtering av krevende situasjoner stå sentralt.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten har

- bred kunnskap om utvalgte psykiske lidelser, aggresjon og vold, selvskading og isolasjonsproblematikk
- kunnskap om juridiske rammer og organisering av psykisk helsetjeneste for innsatte og domfelte
- kunnskap om relevante institusjonssosiologiske perspektiver
- kunnskap om risikofaktorer og forbyggende faktorer: statiske-, organisatoriske-, individuelle- og dynamiske faktorer knyttet til psykisk ustabile innsatte og domfelte
- bred kunnskap om stressmestring og selvregulering
- kjennskap til utvalgte forskningsbaserte metoder for fengselsbetjentes arbeid med psykisk ustabile innsatte og domfelte

Ferdigheter

Studenten kan

- anvende forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om kommunikasjons- og relasjonsferdigheter for å forebygge aggresjon og vold, samt isolasjonsskader
- formidle kunnskap og refleksjon ved bruk av deeskalering
- identifisere innsatte og domfelte med behov for tettere oppfølging og/eller profesjonell helsehjelp
- dokumentere og kommunisere observasjoner til relevante samarbeidspartnere
- reflektere over faglig utøvelse, vurdere og justere egen oppgaveutførelse

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i relevante profesjonsfaglige og profesjonsetiske problemstillinger innen fagfeltet på individ- og systemnivå
- kan møte innsatte og domfelte med psykiske lidelser på en profesjonell måte
- kan på en nyansert og reflektert måte formidle sentralt fagstoff, teorier, problemstillinger og løsninger både skriftlig og muntlig
- kan bidra til utvikling av god praksis for ivaretagelse av innsatte/domfelte med psykiske lidelser og kolleger

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kap. 3. Studentene må ha bestått minimum 120 stp. Det anbefales at studenten har tatt KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Internasjonale utvekslingsstudenter og ansatte i kriminalomsorgen prioriteres. For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Emnet er nettbasert. Det forventes at studentene arbeider minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i nettsamlinger på Teams i sanntid, obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier.

Det legges opp til at studentene i gruppe og individuelt arbeider med teori og case/ situasjon/ problematikk/ målgruppe hentet fra eget arbeidssted. Det skal arbeides med obligatorisk emneoppgave i mellomperiodene mellom samlingene. I en av samlingene vil det bli lagt vekt på bevisstgjøring av kommunikasjons- og samhandlingsferdigheter gjennom eksempelvis visning av simuleringer/scenarioer, og bruk av case.

Arbeidskrav

To obligatoriske innleveringer/arbeidskrav i forbindelse med en skriftlig, individuell emneoppgave tilknyttet selvvalgt case/situasjon/problematikk/målgruppe:

- Utkast, minimum 1000 ord
- Ferdig emneoppgave, omfang 2500 - 3000 ord.

80 % obligatorisk deltagelse på samling.

Arbeidskravet må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Individuell muntlig eksamen via videosamtale/Teams, 25-35 minutter.
En intern og en ekstern sensor benyttes.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler er tillatt.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved medhold i klage på formelle feil består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium

- Almvik, R., Woods, P. & Rasmussen, K. (2000). The Brøset Violence Checklist: Sensitivity, specificity and interrater reliability. *Journal of Interpersonal Violence*, 15(12), 1284-1296. <https://doi.org/10.1177%2F088626000015012003> *
- Beaudry, G., Yu, R., Perry, A. E. & Fazel, S. (2021). Effectiveness of psychological interventions in prison to reduce recidivism: a systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials. *Lancet Psychiatry* 8(9), s. 759-773. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(21\)00170-X](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(21)00170-X) *
- Bjørkly, S. & Grøndahl, P. (2016). Psykose og vold: forskning med relevans for utredning av tilregnelighet. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, 53(3), 212-219. <https://psykologtidsskriftet.no/vitenskapelig-artikkel/2016/02/psykose-og-vold-forskning-med-relevans-utredning-av-tilregnelighet> *
- Evjen, R., Kielland, K. B. & Øiern, T. (2018). *Dobbelt opp: Om ruslidelser og psykiske lidelser* (4. utg.). Universitetsforlaget. (side 23-99 & 211-222).
- Fluttert, F., Eidhammer, G. & Dale, K. Y. (2021). Early recognition method: 'opening doors' in risk management dialogue between mental health and prison services. I S. Hean, B. Johnsen, A. Kajamaa & L. Kloetzer (Red.), *Improving interagency collaboration, innovation and learning in criminal justice systems: supporting offender rehabilitation* (s. 267-295). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-70661-6_11 *
- Haaland, C. F. (2018). Sikkerhetspsykiatri. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatriboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 535-540). Gyldendal. *
- Haavik, M. & Toven, S. (2020). *Ivaretakelse av hjelperne: Er vi ikke betalt for å tåle dette?* Universitetsforlaget.
- Hagen, M. B. (2021). Tidlige alvorlige relasjonstraumer i lys av teorier om tilknytning. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 67-83). Universitetsforlaget.
- Hagen, M. B. (2021). Traumebevisst miljøterapi. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 29-50). Universitetsforlaget.

- Hagen, M. B. & Barbosa da Silva, A. (2021). Miljøterapeuters reaksjoner i møte med traumatiserte pasienter. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s. 214-226). Universitetsforlaget.
- Hallett, N. & Dickens, G. L. (2017). De-escalation of aggressive behaviour in healthcare settings: Concept analysis. *International Journal of Nursing Studies*, 75, 10-20.
<https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2017.07.003> *
- Ikdahl, I. (2022) Helseautonomi innenfor murene? Om retten til helse for innsatte I norske fengsler. I H. S. Aasen & M. K. Bahun (Red.), *Menneskerettigheter I helse- og omsorgstjenesten* (s. 219-246). Universitetsforlaget. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/97451> *
- Johnstone, L. & Cooke, D. (2008). *PRISM: Promoting Risk Intervention by Situational Management: Strukturerte faglige retningslinjer for vurdering av situasjonsbetingede risikofaktorer knyttet til vold i institusjoner: Brukermanual*. SIFER.
- Lillevik, O. G. & Øien, L. (2014). *Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon*. Gyldendal akademisk. [Studenter ved grunnutdanninga f.o.m. kull HK2018V og andre som har hatt denne i tidligere utdanning, har i stedet McPherson & Hansen]
- Linde, S. & Nordlund, I. (2006). *Innføring i profesjonelt miljøarbeid: Systematikk, kvalitet og dokumentasjon* (2. utg.). Universitetsforlaget. (Side 20-25) *
- Lossius, K. (2018). Rusmidler. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatriboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 477-492). Gyldendal. *
- Magnussen, S. F. & Tingvold, L. (2022). *Kartlegging av helse- og omsorgsbehov blant innsatte i fengsel* (Rapportserie nr. 1/2022). Senter for omsorgsforskning.
<https://omsorgsforskning.brage.unit.no/omsorgsforskning-xmllui/handle/11250/2992945>
- McPherson, K. & Hansen, G. R. (2017) *Aggressiv adfærd – redskaber til forebyggelse af vold*. Munksgaard. [OBS: Bare pensum for de som har hatt Lillevik & Øien (2014) i tidligere utdanning]
- Narud, K. & Grøndahl, P. (2018). Rettspsykiatri. I A. A. Dahl & T. F. Aarre (Red.), *Praktisk psykiatri* (2. utg., s. 541-571). Fagbokforlaget. *
- Rosenqvist, R. (2019). Ivaretagelse og oppfølging av innsatte med psykiske lidelser. I K. G. Westheim & H. M. K. Eide (Red.), *Kunnskapsbasert straffegjennomføring i kriminalomsorgen i Norge* (s. 206-224). Fagbokforlaget.*
- Rua, M., Smith, P. S., Horn, T. & Nilsen, J. F. (2019). Isolasjon i skandinaviske fengsler – en oversikt. I M. Rua & P. S. Smith, *Isolasjon: Et fengsel i fengselet* (s. 41-80). Cappelen Damm. *
- Sivilombudsmannen. (2019). *Særskilt melding til Stortinget om isolasjon og mangel på menneskelig kontakt i norske fengsler* (Dokument 4:3 (2018/19)). <https://www.sivilombudsmannen.no/publikasjoner/saerskilte-meldinger/>
- Sivilombudsmannen. (2020). *Bruk av sikkerhetsseng i norske fengsler* (Temarapport 2020). <https://www.sivilombudet.no/wp-content/uploads/2020/05/Temarapport-NORSK-sikkerhetsseng-i-fengsler.pdf>
- Skårderud, F., Haugsgjerd, S. & Stänicke, E. (2018). Å forholde seg til andre. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatriboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 89-96). Gyldendal.*
- Sommerfeldt, B. & Skårderud, F. (2009). Hva er selvskading? *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 129(8), 754-758. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.08.0454> *
- Stensrud, B. (2022). «Når noen ikke vil» - perspektiver på tvang. I L. Lien & T. W. Lie (Red.), *Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak: Integreert behandling av rus og psykiske lidelser* (s. 171-195). Fagbokforlaget *
- Stänicke, L. I. (2018). Selvskade – når noen utsetter seg selv for det vonde. I F. Skårderud, S. Haugsgjerd & E. Stänicke (Red.), *Psykiatriboken: Sinn – kropp – samfunn* (2. utg., s. 416-431). Gyldendal. *
- Teigland, M. (2021). *Psykiske lidelser i fengsel: helsefremmende og kriminalitetsforebyggende arbeid med innsatte*. Fagbokforlaget.

- Urnes, Ø. (2009). Selvskading og personlighetsforstyrrelser. *Tidsskrift for Den norske legeforening*, 129(9), 872-876. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.08.0140> *
- Weltens, I., Bak, M., Verhagen, S., Vandenberk, E. Domen, P., Amelsvoort, T. V. & Drukker, M. (2021). Aggression on the psychiatric ward: Prevalence and risk factors. A systematic review of the literature. *PLOS ONE* 16(10). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0258346> *

KRUS3205 ISOLASJON

Emnekode og emnenavn	KRUS3205 Isolasjon
Engelsk emnenavn	KRUS3205 Isolation
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Valgfritt programemne
Studiepoeng	15
Semester	Vår 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNLEDNING

Kriminalomsorgen har iverksatt en rekke tiltak for å redusere bruk av isolasjon, særlig etter at Sivilombudsmannens forebyggingsenhet i juni 2019 offentliggjorde en særskilt melding til Stortinget om isolasjon og manglende menneskelig kontakt i norske fengsler. Et viktig tiltak i så henseende er økt kunnskap og økte isolasjonsforebyggende ferdigheter hos ansatte i kriminalomsorgen og deres samarbeidspartnere i fengslene.

Emnet vil gjennom forsknings- og erfaringsbasert kunnskap gi et faglig grunnlag for a) å forebygge bruk av isolasjon gjennom proaktivt arbeid i miljøene og i avdelingene, eller at innsatte isolerer seg selv, og b) forebygge skadevirkninger hos innsatte og domfelte etter at isolasjon er et faktum. Dette emnet vil gi deg kompetanse om sentrale forhold vedrørende bruken av isolasjon. I emnet presenteres historiske, juridiske, samfunnsvitenskapelige og psykologiske perspektiver på isolasjonsproblematikken.

Emnet er organisert i tre studiesamlinger. Studentene skal arbeide med studieoppgaver før og etter samlingene. I den første samlingen skal studentene tilegne seg grunnleggende, nyansert kunnskap om bruk av isolasjon i kriminalomsorgen. Sosiologiske, kriminologiske og juridiske perspektiver vil her stå sentralt. Psykologisk kunnskap om menneskers reaksjoner på isolasjon og mulige skadevirkninger, samt menneskerettslige forpliktelser og juridiske rammer for bruk av isolasjon, er blant temaene.

I den andre samlingen settes fokus på hvordan aktivitetsteori og empatisk kommunikasjons- og relasjonsarbeid kan bidra til å forebygge isolasjon. De strukturelle rammene for tverretattlig samarbeid og innleide tjenesters mandat vil også inngå blant temaene i denne samlingen. I løpet av andre samling skal studentene starte planlegging av et prosjekt som tar sikte på forebygging av isolasjon ved eget arbeidssted. Innføring av prosjektarbeid som metode står her sentralt.

I den tredje samlingen vil de ulike planene bli diskutert og kommentert av medstudenter og faglærere.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskap

Studenten har

- tverrfaglig kunnskap om isolasjonsproblematikk i kriminalomsorgen og kritikken av denne, herunder et historisk perspektiv på tematikken
- kunnskap om psykisk uhelse og sårbarhetsfaktorer, isolasjonssymptomer og isolasjonsskader
- perspektiver på isolasjon som metode i et organisasjons- og sikkerhetsperspektiv
- juridisk kunnskap som angir plikter, rammer og føringer for forebygging av isolasjon, nasjonalt og internasjonalt
- kunnskap om aktivitetsteori, innsatte og domfeltes aktivitetsbehov og empatisk kommunikasjons- og relasjonsarbeid
- kjennskap til enkel prosjektmetodikk.

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende tilegnet forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om isolasjonsproblematikk i forebygging av isolasjon og isolasjonsskader
- kan gjenkjenne innsatte og domfeltes stressreaksjoner på isolasjon og være i stand til å handle adekvat for å forebygge isolasjonsskader, alene og i samarbeid med andre
- kan med utgangspunkt i tilegnet teori og metodikk på en systematisk måte kartlegge og gjennomføre tiltak som forebygger unødvendig bruk av kontroll og isolasjon
- kan forklare egne reaksjonsmønstre og besitter dialogbaserte kommunikasjonsferdigheter, som forebygger unødvendig bruk av isolasjon og fremmer motivasjon for meningsfull, menneskelig kontakt
- kan anvende tilegnede ferdigheter knyttet til etablering av prosjekt

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i sentrale etiske problemstillinger om sikkerhet og isolasjon i norsk kriminalomsorg på individ- og systemnivå
- kan på en nyansert, kritisk og reflektert måte formidle sentralt fagstoff, teorier, problemstillinger og løsninger knyttet til isolasjonsproblematikken, både skriftlig og muntlig
- kan bidra til utvikling av god isolasjonsforebyggende praksis, alene og sammen med andre

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) eller enkeltemneopptak, jf. *Forskrift om studier, eksamen og opptak* kap. 3. Det anbefales at studenten har gjennomført KRUS3000 og KRUS3100 eller tilsvarende.

OPPTAKSKRAV VED ENKELTEMNEOPPTAK

Søker må være ansatt i kriminalomsorgen, være student ved en internasjonal utdanningsinstitusjon som KRUS samarbeider med, eller tilhøre en av kriminalomsorgens samarbeidspartnere. Søker må ha bestått fengselsbetjentutdanning eller ha bestått minimum 120 studiepoeng ved annet universitet eller høyskole. Internasjonale utvekslingsstudenter og ansatte i kriminalomsorgen prioriteres. For mer informasjon, se nettsidene.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

I dette emnet skal studentene jobbe aktivt med utfordringer knyttet til bruken av isolasjon ved eget arbeidssted. Det forventes at studentene jobber minimum 375 timer med emnet. I dette ligger deltakelse i samlinger ved KRUS, obligatoriske arbeidsoppgaver som det skal arbeides med i mellomperiodene og selvstudier. Undervisningen består av tre samlinger, hver på inntil tre dager. Digitalisert undervisning kan bli benyttet ved behov.

Arbeidskrav

Mellomoppgave 1: Individuell, praktisk/skriftlig oppgave.

Mellomoppgave 2: Individuell eller gruppevis (maks 3) utarbeidelse av en prosjektplan for et lokalt tiltak for forebygging av isolasjon.

Det er krav om minimum 80 % fremmøte på samlinger.

Arbeidskrav må være godkjent før eksamen kan avlegges.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Muntlig individuell eksamen med utgangspunkt i studentens prosjektplan.

En intern og en ekstern sensor.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen *Forskrift om studier, eksamen og opptak og Lov om universiteter og høyskoler*.

Hjelpemidler til vurdering/eksamen

Ingen hjelpemidler er tillatt ved muntlig eksamen.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage på formelle feil består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium

Andersen, E. S. & Schwencke, E. (2020). *Prosjektarbeid: en veiledning for studenter* (5. utg.). (Kapittel 1, 2, 5 og 9). Fagbokforlaget.

Anonym. (2019). Mine erfaringer med isolasjon. I Rua. M & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 157-162). Cappelen Damm Akademisk.

Auty, K. M., Liebling, A., Schliehe, A. & Crewe, B. (2022). What is trauma-informed practice? Towards operationalisation of the concept in two prisons for women. *Criminology & Criminal Justice*. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/17488958221094980>

Barbosa da Silva, A. & Hagen, M. B. (2021). Etikk og menneskesyn for en helhetlig traumebevisst omsorg. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid. Fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2 utg., s. 51-66). *

Baybutt, M., Acin, E., Hayton, P. & Dooris, M. (2014). Promoting health in prisons: a settings approach. I S. Enggist, L. Møller, G. Galea & C. Udesen (Red.), *Prisons and Health* (s. 180-184). World Health Organization. http://bit.ly/WHO_Prison-and-Health (s.

Brudal, L. H. (2014). *Empatisk kommunikasjon. Et verktøy for menneskemøter*. Gyldendal. (s. 46-80).*

Engbo, H. J. (2019). Normalisering og isolation. I Rua. M. & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 211-249). Cappelen Damm Akademisk.

- European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. (2011). *Solitary confinement of prisoners: Extract from the 21st General Report of the CPT, published in 2011.* <https://rm.coe.int/16806cccc6>
- Gatherer, A., Atabay, T. & Hariga, F. (2014). Prisoners with special needs. I S. Enggist, L. Møller, G. Galea & C. Udesen (Red.), *Prisons and Health* (s. 151-157). www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/249206/Prisons-and-Health,-17-Prisoners-with-special-needs.pdf
- Graham, D. & Zwemstra, J. C. (2014). Mental health in prison. I S. Enggist, L. Møller, G. Galea & C. Udesen (Red.), *Prisons and Health* (s. 87-95). http://bit.ly/WHO_Prison-and-Health
- Hagen, M. B. (2021). Traumebevisst miljøterapi. I M. B. Hagen (Red.), *Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid: Fra et tilknytningsteoretisk perspektiv* (2. utg., s.29-50).*
- Haney, C. (2018). Restricting the use of solitary confinement. *Annual Review of Criminology*, 1, 285-310. <https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-032317-092326>
- Høidal, A. (2019): Retten til fellesskap vil forebygge isolasjon. I Rua. M. & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet*. Cappelen Damm Akademisk. (s. 251-270).
- Håkansson, C., Morville, A.-L., & Wagner, P. (2017). Aktivitetsbalance. I H. K. Kristensen, A. S. Schou, & J. L. Mærsk (Red.), *Nordisk aktivitetsvidenskab* (s. 111-127). Munksgaard. *
- Johannessen, K. N. & Bakken, A.-K. (2020). *Fra uro til ro. Utfordrende atferd og barns muligheter for læring*. Gyldendal. (s. 1-105,126-141, 173-216).
- Jonsson, H. & Asaba, E. (2017). Aktivitet som begreb i aktivitetsvidenskab. I H. K. Kristensen, A. S. Schou & J. L. Mærsk (Red.), *Nordisk aktivitetsvidenskab* (s. 49-59). Munksgaard. *
- King, R., Canales, D., Morris, J. & Sosa, A. (2019). Sharing Experiences of Solitary Confinement - Prisoners and Staff. I J. Lobel & P. S. Smith (Red.), *Solitary Confinement: Effects, Practices, and Pathways toward Reform* (s. 243-258). Oxford.*
- Kinge, E. (2014). *Empati : Nærvær eller metode?* Gyldendal. (s. 41-109, 124-129, 149-161).
- Lindahl-Jacobsen, L., og Jessen-Winge, C. (2017). Meningsfulde aktiviteter betydning for sundhed og velvære. I H. K. Kristensen, A. S. Schou & J. L. Mærsk (Red.), *Nordisk aktivitetsvidenskab* (s. 61-76). Munksgaard.*
- Miller, N. A. & Najavits, L. M. (2012). Creating trauma-informed correctional care: A balance of goals and environment. *European journal of psychotraumatology*, 3(1), 17246. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.3402/ejpt.v3i0.17246%40zept20.2012.3.issue-s1?needAccess=true>
- Olsson, A. (2019). De psykologiske konsekvenserna av isolering - erfaringer från Häktet Göteborgs ungdomsavdelning. I Rua. M. & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 141-155). Cappelen Damm Akademisk.
- OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR) & Penal Reform International. (2018). *Guidance document on the Nelson Mandela Rules: implementing the United Nations revised standard minimum rules for the treatment of prisoners.* <https://www.penalreform.org/resource/guidance-document-on-the-nelson-mandela-rules/> (s. 98-113).
- Rasmussen, A. (2019). At overleve isolation. I Rua. M. & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 163-176). Cappelen Damm Akademisk.
- Rua, M. (2020). Amicus brief: Om begrepet «sosial meningsfull kontakt» i forskningslitteraturen. *Uttalelse til Høyesterett* (sak nr. 19-070085STR-HRET).*
- Rua, M. & P. S. Smith (2019). Isolasjon – et fengsel i fengselet. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 15-40). Cappelen Damm Akademisk.
- Rua, M., P. S. Smith, T. Horn & J. F. Nilsen (2019). Isolasjon i skandinaviske fengsler – en oversikt. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 41-80). Cappelen Damm Akademisk.
- Shalev, S. (2008). *A sourcebook on solitary*

confinement. <http://eprints.lse.ac.uk/24557/1/SolitaryConfinementSourcebookPrint.pdf>

Sivilombudsmannen. (2017, 17. juli). *Institusjonskultur og ledelse som risiko og beskyttelse*. Sivilombudet. http://bit.ly/SOM_institusjonskultur

Sivilombudsmannen. (2019). *Særskilt melding til Stortinget om isolasjon og mangel på menneskelig kontakt i norske fengsler* (Dokument 4:3 (2018/19)). http://bit.ly/SOM_særskilt-melding

Smith, P. S. & I. Koch (2019). Isolationens følger virkninger - fra 1800-tallet til i dag. I M. Rua & P. S. Smith (Red.), *Isolasjon. Et fengsel i fengselet* (s. 109-139). Cappelen Damm Akademisk.

Teigland, M. (2021). *Psykiske lidelser i fengsel: helsefremmende og kriminalitetsforebyggende arbeid med innsatte*. Fagbokforlaget. (s. 195-199, 210-211, 216-217 og 179-193).*

KRUS3206 THE NORWEGIAN PENAL SYSTEM: COMPARATIVE, PRACTICAL STUDIES (NOT SPRING 2023)

Module code and title	KRUS3206 The Norwegian Penal System: Comparative, Practical Studies
Norwegian title	Kriminalomsorg i Norge - komparative praksisstudier
Programme	Bachelor in Correctional Studies
Module group	Elective modules
Credits	15
Semester	Spring 2023
Teaching language	English

INTRODUCTION

The module *KRUS3206 The Norwegian penal system: comparative, practical studies* offer bachelor students in correctional studies and exchange students an opportunity to explore the Scandinavian penal systems in perspective of penal systems outside Scandinavia. Students at KRUS are given the opportunity to take placement with one of our international partner institutions. KRUS offer exchange students from our partner institutions placement at the university college, partner institutions and at certain penal institutions.

The module provides extended knowledge of Scandinavian penal ideology and practice seen in perspective of ideologies and practices in a chosen country. Central to the module is student observation and placement with available partners such as prisons, electronic monitoring, and probation offices. Students must expect to undertake independent course work.

In order to achieve the stated learning outcomes, students must expect to work a minimum of 375 hours during the course of the semester, including placement/observation, supervision, course requirements, independent study and exam.

LEARNING OUTCOMES

Knowledge

The student

- will have acquired deeper knowledge of Norwegian and Scandinavian penal history, ideology, and practice
- will have acquired knowledge of penal history, ideology, and practice in a chosen country
- will have acquired knowledge of the role of the prison officer in selected countries, including strategies, organisation, professional roles, and everyday tasks

Skills

The student

- will be able to, in an analytical manner, compare and contrast different ways of organising and operating penal systems and the execution of sentences
- will be able to, based on theory and experiences from observations and placements, examine different countries' professional and ethical issues on an individual and systemic level
- will be able to orally present and discuss Norwegian, Scandinavian, and a chosen country's penal systems and executions of sentences in a professional manner in English

General competence

The student

- will have gained insight into comparative, professional, and ethical issues on both the individual and systemic level
- will be able to communicate in a professional and suitable manner in English with both prisoners and staff while on placements
- will be able to, in a nuanced and thoughtful way, impart important literature, theories, issues, and solutions in both spoken and written English
- will be able to utilise new knowledge acquired from observations and placements in a way that contributes to change, development, and innovation at their own place of work

ENTRY REQUIREMENTS

In order to apply, you must be a student on either the Bachelor of correctional studies supplementary course at KRUS or a bachelor programme at a Norwegian or international higher education institution KRUS has an agreement with. You must be a qualified prison officer or have achieved a minimum of 120 ECTS credits from a university or university college. International students from institutions with an exchange agreement with KRUS, must have achieved at least 60 ECTS.

Applications must include a motivational letter in English in which you give a brief presentation of yourself and your motivation for applying to this module.

This module may be open to single subject students through a separate application process. Students on the supplementary course, national and international exchange students, and employees of the Norwegian Correctional Service will be given priority in the application process.

For more information, see our website.

TEACHING

The module is organised as a part-time study over one semester. Up to three 3-day seminars will take place over the course of the semester. Some of the seminars may allow for digital attendance. Placements and/or observational practice will take place during the semester at a prison or probation office, or similar, in Norway (for international students) or abroad (for Norwegian students). Students must expect a great deal of individual course work. Supervision will be provided before, during, and after the placement period. Student collaboration will be emphasised where possible.

For international students completing their placement in Norway, the placement can last a total of 12 weeks. The placement period can be completed during 12 consecutive weeks, or during separate periods. There will be given assignments to be completed during placement. For Norwegian students, the assignments and activities over the placement period will vary depending on the countries which KRUS has agreements with at the time, see our website for more information. The placement period will be supervised in all countries, i.e. each student will be guided by a practice supervisor.

Both Norwegian and international students are expected to communicate in English during their placement periods, both during everyday practice in their host country and during presentations.

The students will write a report from their placement accounting for their experiences and learning during the placement and present this to their hosts towards the end of the placement period.

Course requirements

- One individual reflective essay based on their placement-report in English, 1,000-1,200 words. The essay Adhere to formal requirements for written assignments as stated on Canvas and/or krus.no. Grading: Pass/Fail. A Pass is a prerequisite for sitting the exam.
- A minimum of 80% attendance in seminars, observational practice, and on placement
- An oral presentation based on the reflective essay held for (if possible) fellow students and employees of the partner institution and/or placement facility

ASSESSMENT

Individual written report in English, 2,500 words, +/- 10%. Adhere to formal requirements for written assignments as stated on Canvas and/or krus.no.

Plenary presentation of the report followed by an oral examination, both in English.

Two examiners chosen by KRUS, one internal and one external.

Grading system/assessment

Pass/Fail

Materials permitted in examinations

All materials permitted

READING (TENTATIVE)

Pensum merket med * vil stå i digitalt kompendium

- Andersen, S. N. & Hyatt, J. M. (2018). Building a policy "sandbox": An opportunity for comparative sentencing. *Federal Sentencing Reporter*, 31(1), 14-20.
https://www.researchgate.net/publication/328935513_Building_a_Policy_Sandbox_An_Opportunity_for_Comparative_Sentencing_and_Corrections (Preprint, 6 sider).
- Andersen, S. N., Hyatt, J. M. & Telle, K. (2020). Exploring the unintended consequences of implementing electronic monitoring on sentencing in Norway. *Nordic Journal of Criminology*, 21(2), 129-151.
<https://doi.org/10.1080/2578983X.2020.1805235> (22 sider).
- Crewe, B., levins, A., Larmour, S., Laursen, J., Mjåland, K. & Schliehe, A. Nordic penal exceptionalism: A comparative, empirical analysis, *The British Journal of Criminology*. <https://doi.org/10.1093/bjc/azac013> (18 sider).
- Crewe, B. & levins, A. (2020). The prison as a reinventive institution. *Theoretical Criminology*, 24(4), 568–589.
<https://doi.org/10.1177%2F1362480619841900> (21 sider).
- Dugdale, W. & Hean, S. (2021). The application of Norwegian humane ideals by front-line workers when collaboratively reintegrating inmates back into society. I S. Hean, B. Johnsen, A. Kajamaa & L. Kloetzer (Red.), *Improving interagency collaboration, innovation and learning in criminal justice systems* (s. 111-138). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-70661-6_5 (54 sider).
- Eide, H. M. K. & Westrheim, K. G. (2020). Norwegian prison officers' perspectives on professionalism and professional development opportunities in their occupation. *Journal of Prison Education and Reentry*, 6(3), 316-332. <https://doi.org/10.25771/5qqj-fy02> (16 sider).
- Horowitz, V. L., Greberman, E. R., Nolan, P. E., Hyatt, J. H., Uggen, C., Andersen, S. N. & Chanenson, S. L. (2021). A comparative perspective on officer wellness: american reflections from norwegian prisons. *Criminal Justice Studies*, 34(4), 477-497. <https://doi.org/10.1080/1478601X.2021.2001231> (16 sider).
- Hucklesby, A., Beyens, K. & Boone, M. (2021). Comparing electronic monitoring regimes: Length, breadth, depth and weight equals tightness. *Punishment & Society*, 23(1), 88–106.
<https://doi.org/10.1177/1462474520915753> (18 sider).
- Järveläinen, E. & Rantanen, T. (2019). Social interaction between employee and offender in supervised probationary freedom in Finland. *Nordic Journal of Criminology*, 20(2), 157-175.
<https://doi.org/10.1080/2578983X.2019.1637093> (18 sider).
- Kristoffersen, R. (2013). Relapse study in the correctional services in the Nordic countries. Key results and perspective. *EuroVista*, 2(3), 168-176. <http://hdl.handle.net/11250/160435> (8 sider).
- Laursen, J., Mjåland, K. & Crewe, B. (2020). 'It's like a sentence before the sentence' - Exploring the pains and possibilities of waiting for imprisonment. *The British Journal of Criminology*, 60(2), 363–381.
<https://doi.org/10.1093/bjc/azz042> (18 sider).

- Lappi-Seppälä, T. & Koskeniemi, L. (2018). National and regional instruments in securing the rule of law and human rights in the Nordic prisons. *Crime, Law and Social Change*, (70)1, 135-159. https://www.researchgate.net/publication/320970851_National_and_regional_instruments_in_securing_the_rule_of_law_and_human_rights_in_the_Nordic_prisons (26 sider).*
- Lappi-Seppälä, T. & Tonry, M. (2011). Crime, Criminal Justice, and Criminology in the Nordic Countries. *Crime and Justice*, 40, 1-32. <https://doi.org/10.1086/660822> (32 sider).*
- Liebling, A., Johnsen, B., Schmidt, B. E., Rokkan, T., Beyens, K., Boone, M., Kox, M. & Vanhouche, A.-S. (2021). Where two 'exceptional' prison cultures meet: Negotiating order in a transnational prison. *The British Journal of Criminology*, 61(1), 41–60. <https://doi.org/10.1093/bjc/azaa047> (18 sider).
- Liebling, A., Schmidt, B. E., Beyens, K., Boone, M., Johnsen, B., Kox, M., Rokkan, T. & Vanhouche, A.-S. (2021). Doing team ethnography in a transnational prison. *International Criminology*, 1(2), 123–134. <https://doi.org/10.1007/s43576-021-00014-1> (11 sider).
- Nielsen, S. W. & Kajamaa, A. (2021). Mirrors of prison life - From compartmentalised practice towards boundary crossing expertise. I S. Hean, B. Johnsen, A. Kajamaa & L. Kloetzer (Red.), *Improving interagency collaboration, innovation and learning in criminal justice systems* (s. 59-85). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-70661-6_3 (26 sider).
- Pakes, F. (2020). Old-fashioned Nordic penal exceptionalism: the case of Iceland's open prisons. *Nordic Journal of Criminology*, 21(2), 113-128. <https://doi.org/10.1080/2578983X.2020.1809199> (15 sider).
- Pedersen, A. W. & Kuhnle, S. (2017). The Nordic welfare state model: 1 Introduction: The concept of a "Nordic model". I Knutsen, O. P. (Red.), *The Nordic Models in Political Science: Challenged, but Still Viable?* (s. 249-272). Fagbokforlaget. https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2466194/The%20nordic%20welfare%20state_2.pdf?sequence=4&isAllowed=y (Preprint, 22 sider).
- Pratt, J. (2008). Scandinavian Exceptionalism in an Era of Penal Excess: Part II: Does Scandinavian Exceptionalism Have a Future? *The British Journal of Criminology*, 48(3), 275–292. <https://doi.org/10.1093/bjc/azm073> (17 sider).
- van de Rijt, J., van Ginneken, E. & Boone, M. (2022). Lost in translation: The principle of normalisation in prison policy in Norway and the Netherlands. *Punishment & Society*. <https://doi.org/10.1177/14624745221103823> (14 sider).

Special reading (country specific): 200 pages

Self-chosen reading: 300 pages

KRUS3900 BACHELOROPPGAVE

Emnekode og emnenavn	KRUS3900 Bacheloroppgave
Engelsk emnenavn	Bachelor Dissertation
Studieprogrammet emnet inngår i	Bachelorstudium i straffegjennomføring
Emnegruppe emnet inngår i	Teoretiske fellesemner
Studiepoeng	15
Semester	Høst 2023
Undervisningsspråk	Norsk

INNHold

Bacheloroppgaven er studentenes selvstendige, faglige litteraturoppgave som omhandler straffegjennomførings-tematikk. En problemstilling med relevans for fengselsbetjentenes fagområde drøftes med bakgrunn i allerede foreliggende studier.

Målet er å sette yrkesrelevante problemstillinger inn i et teoretisk og praktisk perspektiv og vise analytisk kompetanse og kritisk refleksjon. Det er også en målsetting at studentene skal beherske de formelle og metodiske krav som stilles til faglige arbeider av et slikt omfang.

Det legges vekt på vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelige metoder med relevans for skriving av bacheloroppgaven. Det gis veiledning underveis i prosessen, men studenten har selv ansvar for kvaliteten på den innleverte bacheloroppgaven.

LÆRINGSUTBYTTE

Kunnskaper

Studenten

- har faglig innsikt i et selvvalgt tema med relevans for arbeid i kriminalomsorgen
- har kunnskap om vitenskapsteoretiske perspektiver og kunnskapsutvikling
- har kunnskap om utforming av akademiske oppgavebesvarelser
- kjenner til relevante forskningsetiske retningslinjer

Ferdigheter

Studenten kan

- formulere en relevant og presis problemstilling og svare ut denne
- søke opp og anvende relevant forskningslitteratur om sitt selvvalgte tema
- anvende kilder på en korrekt måte
- reflektere skriftlig over eget faglige ståsted
- drøfte en problemstilling ved hjelp av teoretisk kunnskap

Generell kompetanse:

Studenten

- kan anvende relevant kunnskap i større skriftlige arbeider
- behersker de formelle og metodiske krav som stilles til akademisk skriving på bachelornivå

- har utviklet analytisk kompetanse, evne til kritisk refleksjon og kan bidra i utvikling på eget arbeidssted
- kan nyttiggjøre seg veiledning

FORKUNNSKAPSKRAV

Opptak til påbygningsstudiet (Bachelorstudium i straffegjennomføring) jf. Forskrift om studier, eksamen og opptak kap.3. Studentene må ha bestått minimum emnene KRUS3000 og KRUS3100.

ARBEIDS- OG UNDERVISNINGSFORMER

Emnet er organisert som et deltidsstudium over ett semester. Det vil bli organisert to samlinger over to dager og én samling over tre dager. Samlingene kan bli gjennomført digitalt. På samlingene gis forelesninger som er relevante for arbeidet med bacheloroppgaven, skrive- og oppgaveveiledning. Det organiseres én gruppeveiledning og tre individuelle veiledninger à 45 minutter. Ingen veiledning gis siste uke før innlevering.

Studenten tildeles en fast veileder. Med mindre annet er avtalt mellom student og veileder, forutsettes det at studenten leverer inn skriftlig materiale senest tre virkedager før veiledningstidene. Veiledning vil ikke bli gitt uten slik forberedelse fra studentens side.

Arbeidskrav

- Prosjektplan, med tidsplan og selvvalgt litteraturliste skal leveres og godkjennes av veileder.

Arbeidskravet må være godkjent før innlevering av bacheloroppgaven.

VURDERINGS-/EKSAMENSFORM OG SENSORORDNING

Bacheloroppgaven kan enten skrives av én student eller i gruppe på to studenter. I oppgaver skrevet av én student skal oppgaven være på mellom 6000-10000 ord. Besvarelser på under 6000 ord og over 10000 ord vil ikke bli sensurert. For gruppeoppgaver med to deltakere er omfanget 12000-15000 ord. Besvarelser under 12000 ord og besvarelser over 15000 ord blir ikke sensurert. Alle oppgavene skal levers med skrifttype Times New Roman, font 12 og linjeavstand 1,5. Forord, innholdsfortegnelse, registre, litteraturliste, fotnoter og vedlegg kommer i tillegg til angitt lengde på oppgaven.

Det benyttes en intern og en ekstern sensor til sensurering av hver besvarelse. En students veileder kan ikke være sensor.

Karakterskala/Vurderingsuttrykk

Vurderingsuttrykket er en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. Se nærmere om beskrivelsene av karakternivåene i innledningen samt *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og *Lov om universiteter og høyskoler*.

Rettigheter og plikter ved eksamen

Studentens rettigheter og plikter framgår av *Forskrift om studier, eksamen og opptak* og er nærmere beskrevet i utfyllende retningslinjer.

Forskriften beskriver blant annet vilkår for ny/utsatt eksamen, klageadgang og hva som regnes som fusk ved eksamen. Studenten er selv ansvarlig for å melde seg opp til eventuell ny/utsatt eksamen.

Informasjon om karakterer, klageadgang og prosess for behandling av begrunnelser og klager med frister kommuniseres og behandles i Studentweb.

Ny sensorkommisjon ved klage består av en intern og en ekstern sensor. Den nye kommisjonen får ikke innsikt i opprinnelig karakter og begrunnelse.

PENSUM (TENTATIVT)

Studentene skal utarbeide en selvvalgt pensumliste på minimum 500 sider med vitenskapelige tekster som er relevante for oppgavens tema. I tillegg skal studentene velge minimum 200 sider vitenskaps- og metodelitteratur fra foreslått litteraturliste. Pensumlisten godkjennes av veileder og er en del av arbeidskravet i emnet.

Litteraturliste:

Bergheim, B., Skotte, P. S., Neumann, C. B. & Rugkåsa, M. (2018). *Samarbeid og innsikt: En innføring i prosjektbasert læring*. Fagbokforlaget. [Kap. 1-4 (50 s.)]

Dalland, O. (2013). *Profesjonsutdanning og dannelse: Bacheloroppgavens muligheter*. Gyldendal akademisk. [Kap. 1, 6, 7 (56 s.)]

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving (7.utg.)*. Gyldendal akademisk. [Kap. 1-3, 7-10, 12-13 (157 s.)]

Pettersen, R. C. (2016). *Oppgaveskrivingens ABC: Veileder og førstehjelp for bachelorstudenten (2. utg.)*. Universitetsforlaget. [192 s.]